

LŪKESČIAI IR STAIGMENOS

POLITINIAI VERPETAJ

„Didžiųjų ketvertuko“ susitikimo belaukiant, visuose svarbesniuose pasaulio centruose jaučiama tam tikras nežinios nervuotumas. Politikų pasisakymai santūrus ir migloti, nenorintieji sugriauti pavergtųjų tautų laisvės lūkesčių nei išbaidyti dalyvausiančių šioje konferencijoje, kurios reikšmė, esame linkę manyti, turės būti lemianti ateities įvykių vystymąsi.

Pasiruošimai šiai konferencijai skirtingi, pagal kiekvieno krašto skaudulius ir bėdas. JAV-bėse šiai konferencijai ruošiamasi tyliai, bet rimtai, pasiūlant ateinančio liepos mėn. 18 d. ir Ženevą šiam susitikimui. Anglijoje Edenas, tvirtai ir neabejotinai laimėjęs rinkimus, ieško priemonių geležinkeliečių srekliu aptvarkyti. Prancūzija jį ir toliau vargsta su kolonijomis, niekaip neišspręsdama Šiaurės Afrikos kolonijų, nei kylančio arabų nepriklausomybės reikalavimo. Be abejonės, tai netiesioginiai „didžiųjų ketvertuko“ konferencijos klausimai, tačiau turintieji daug reikšmės šių kraštų svoriui palaikyti minėtame pasitarime.

Didesni rūpesčiai slėgia komunistinę Rusiją. Seneniai pasirašyta taikos sutartis su Austrija apčiuopiamos naudos Maskvai nedavė. Chruščiovo ir Bulganino kelionė į Belgradą, sukėlus daug kalbų ir spėliojimų, taip pat nebuvo, bent šiuo tarpu, labai reikšminga. Galima net būtų teigti, jog ši Maskvos „draugų“ nusizeminimo kelionė buvo dar vienas naujas patvirtinimas, kad už Kremliaus mūrų nėra saugu nei tvirta. Molotovo nedalyvavimas ir staigi trijų generolų mirtis šios „raudonųjų carų“ kelionės metu tai prikišamai lyg tvirtintų.

Tuo būdu, būtų sunkoka tvirtinti, kad šio mėnesio antroje pusėje San Francisco mieste JAV, Anglijos, Prancūzijos ir Rusijos užsienių reikalų ministrai nustatys šios didžiųjų konferencijos laiką ir vietą. Iš šių tad įvykių verpeto galima būtų spręsti, kad vakariečių noras dėl Eisenhowerio, Edeno, E. Faure ir Bulganino susitikimo yra jau pribrendęs. To negalima pasakyti tačiau apie Maskvą, nes jos stačiokiškai sukti išvadžiojimai gali turėti ir netikėtų, bei neaukštų pasėkų.

SKLINDA GARSAS

Iš Vokietijos užsienio reikalų ministerijai artimų sluoksnių tvirtinama, kad Rusija galvojanči sudaryti aplink savo sienas neutralių valstybių apsaugos juostą, į Baltijos santarvę įtraukiant Lietuvą, Latviją, Estiją, Lenkiją, Rytų Vokietiją, Švediją ir Suomiją. Šis Baltijos santarvės paktas esą rodytų, kaip regionaliniais susitarimais galima būtų patikrinti Europos saugumą, Jungtinėms Tautoms (UN) ir keturioms didžiosioms galybėms pritariant. Keistas ir

nepatikimas tai gandas atrodytų, nes visi gerai žinome, kad Lietuva, Latvija ir Estija prievarta įjungtos į Sovietų Sąjungos sudėtį. Jų įjungimas laisvame pasaulyje yra laikomas okupacija, tad ir šių kraštų dalyvavimas kokiam nors tarptautiniame susitarime nėra galimas, ypač dalyvausiant dar ir vakarietiškos laikysenos Švedijai ir Suomijai.

vos, nei savistovios, nei nepriklausomos.

Tačiau šėtoniškai komunistų klastai nėra ribų. Gerai žinome, kad Sovietų Sąjungos konstitucijoje yra pašymėta, jog Sovietinių socialistinių respublikų sąjunga sudaro „laisvu noru“ įstojančios valstybės. Iš sovietinių respublikų sąjungos galinčios išstoti taip pat „laisvu noru“.

Tuo būdu išeitų, jog Lietuva,

Tragiškasis 1941 m. birželis.

Tačiau pažįstantiems Maskvos klatingą politiką, šis Pabaltijo valstybių suminėjimas neturėtų sudaryti nei džiaugsmo nei staigmenos.

Gerai prisimename, kaip Jungtinių Tautų organizacijai kuriantis Maskvos valdovai visokeriopais būdais stengėsi, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybės būtų pripažintos šios institucijos nariais. Nepavyko tai, nes vakariečiai aiškiai parbrėžė, kad šiai organizacijai priklausiančios tik laisvos tautos. Kadangi jos yra Sovietų Rusijos prievarta užimtos, tad ir jungtinėms Tautoms priklausyti negalinčios. Išeinant iš šių samprotavimų darosi aišku, kad tokio Lietuvos, Latvijos ir Estijos dalyvavimo Baltijos santarvėje nepripažins Jungtinės Tautos, nes minėtos valstybės nėra nei lais-

Latvija ir Estija pačios savo „laisvu noru“ išeitų iš Maskvos glėbio. Žinome gerai, kad šių Pabaltijo valstybių „laisvas išjungimas“ buvo enkavedistų ir randonarmiečių durtuvais bei tankais padiktuotas. Tad ir išstojimas iš Sovietinės Rusijos glėbio yra galimas tik jėgai verčiant. Jei Kremliaus raudonieji viešpačiai laisvai leistų išstoti iš Sovietų Sąjungos respublikų tarpo, tai reikštų tik mulkinimą ir akiu dūmimą. Šiam apgaulingam Lietuvos „išlaisvinimui“ tikėti negalime, tačiau pravartu būtų, kad mūsų vykdomieji veiksniai tai turėtų galvoje, kalbėdamės su vakariečiais.

RAMESNI VEJAI

Komunistinės Kinijos per radiją ir laikraščius išbugnytas

Vykdomosios Tarybos Atsišaukimas Gedulo Dienos proga

Š. m. birželio 15 d. sueina 15 metų, kai Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą. Su šia data sutampa ir baisiosios 1941 m. birželio dienos, kai tūkstančiai lietuvių buvo ištremti į tolimus Sovietų kraštus.

Mes, čia laisvajame pasaulyje, niekuomet neturime pamiršti tų neapsakomų vargų ir kančių, kurias mūsų broliai ir sesės yra iškentę ir turi toliau kęsti okupuotoje Lietuvoje. Meilė Lietuvai ir jos žmonių kančios ipareigoja mus skelbti visam pasauliui tą didžią skriaudą, kurią Sovietų valstybė padarė mūsų kraštui, ir prašyti jo pagalbos bei paramos.

Pasaulis trokšta taikos, jis bijo naujo karo. Bet tikros taikos ir negali būti, kol ištisos tautos kenčia bolševikų vergijoje arba nėra taikos, kad ir jos netaps bolševikų agresijos aukomis. Šiandien valstybių vairuotojai atsidėję ieško būdų šaltajam karui baigti. Planuojamos įvairios konferencijos ir pasitarimai. Nepoilo turi susirinkti Keturių Didžiųjų konferencija. Kalbama apie koegzistenciją, apie valstybių neutralizaciją. Kai kur girdėti balsų ir apie tariamai prasidedančią naują santykiuose su bolševikais erą. Mes, lietuviai, gerai pažįstame bolševikų metodus laisvosios tautos klastai pavergti, žinome gerai ir jų pažadų bei sudarytųjų sutarčių vertę. Turėjome su Sovietais visą eilę mūsų laisvę ir nepriklausomybę garantuojančių sutarčių, bet kai atėjo bolševikams patogus metas — visos sutartys buvo sulaužytos, ir mūsų kraštas pavergtas. Gera valia ir teise pagrįstas sugyvenimas su Sovietais nėra įmanomas. Bolševikai pripažįsta tik klastą, jėgų ir smurtą. Su didžiausiu brutalumu jie naikina visus, kuriuos tik gali įtarti, kad jie yra priešingi jų užmačioms. Tautiečiai, šiandien mes, prisimindami anų dienų liūdnius įvykius, nors ir išblaškyti po visą pasaulį, turime pa-

kelti savo balsą ir protestuoti prieš Lietuvos užgrobimą ir pavergimą, reikalaudami gražinti mūsų tėvynei laisvę ir nepriklausomybę. Mes turime griežtai reikalauti, kad mūsų valstybės likimas nebūtų be mūsų pačių sutikimo sprendžiamas. Tai yra mūsų šventa teisė ir pareiga.

Mūsų priešai yra ne kartą skelbę, kad mes čia esame bejėgiai. Tai netiesa. Mūsų veikla, tautinis solidarumas, nuolatinis ir nenulstamas mūsų Lietuvai padarytos skriaudos viešumon kėlimas baigia pralaužti po karą viešpatavusį „tylos sąmokslą“. Nenuleiskime rankų ir šiuo kritišku mūsų tautai momentu. Artėja baisiosios birželio metinės. Panaudokime ir šią progą reikalauti mūsų kraštui laisvės. Apeliuokime į laisvojo pasaulio sąžinę, priminkime jam dar sykį su visu akivaizdumu tikrąjį bolševikų veidą. Minėdami šį skaudų mums įvykių, išieškime viešumon, kreipkimės rezoliucijomis ir valstybių vyrus, parlamentarus, viešojo gyvenimo atstovus. Užkirsime kelią melagingai bolševikų propagandai, rašykime į spaudą, veikime viešą demokratinių kraštų nusistatymą. Reikalaujame, kad per būsimąsias su Sovietais konferencijas laisvųjų kraštų atstovai paliktų ištikimi laisvės ir humanizmo principams. Tebūna baisiojo birželio įvykiai ir mūsų patirtis, didysis išpėjimas Vakarams. Iškilmingai su prideramu susitelkimu minėdami sovietinio režimo aukas, parodykime pasauliui, kad už geležinės uždangos nėra nei taikos, nei laisvės. Itikinkime demokratinių kraštų visuomenę, kad tik pavergtųjų tautų išlaisvinimas, tik sovietinio imperializmo sutramdymas, bet ne nuolaidos gali užtikrinti žmonijai ramų ir kūrybingą gyvenimą.

Tegyvuoją Laisva ir Nepriklausoma Lietuva!

VYKDOMOJI TARYBA

BIRŽELIO PENKIOLIKTOSIOS SUKAKTIS

Šių metų birželio 15 sukanka penkiolika metų nuo tos dienos, kai Tarybų Sąjunga, susitarusi su naciškosios Vokietijos vadais ir sulaužydama savo pačios su Lietuva padarytas sutartis, įsakė savo kariuomenei peržengti sieną ir okupuoti Lietuvą.

Nuo tos dienos iki šiol pakaptomis Lietuvos žemė yra sveltinųjų mindoma. To pasėkoje, vienu ar kitu būdu, Lietuvos vaikai tapo išblaškyti po visą pasaulį, po visus žemynus, po visas paraleles ir platumas. Vieni varu vejami, kiti savo valia išėjo ir iškriko po visą žemės rutulį lietuvių tautos skriaudos ir ryžto liudyti.

Okupantai nuo pereinusių metų ruošiasi savaip šią sukaktį paminėti. Lietuvos komunistų partijos vadovybė ir marionetinė vyriausybė įsakė pagaminti 30.000 tautinių kostiumų, kad jais aprengtas jaunimas šoktų ir dainuotų okupanto akivaizdoje ant savo tautos laisvės ir nepriklausomybės kapo. Negana to, prie šios sukakties prijungta 160 metų caristinio rusų jungo su-

Formozos „išlaisvinimas“ dar neįvykdytas. Griežtas raudonųjų Kinijos mandarinų laikymas JAV atžvilgiu gerokai sušvelnėjo. Paleisti 4 lakūnai ir bendrai savo pareikimuose daug sukalbamesni liko. Atsiranda tarpininkų, kurie bando geroju išspresti Kinijos ir JAV nuomonių skirtumą ir bendrai Azijos jautrius ir opius reikalus. Kad Komunistinė Kinija blaviau žiuri į dalykų stovį, rodo ir gerokai atšalę Pekino ir Maskvos santykiai.

Tuo būdu, nors ir galima turėti lūkesčių ir vilčių, tačiau staigmenų laukti netenka.

a. b. c.

Okupantai abi tas okupacijas vadina išganingiausiais mūsų tautos istorijos įvykiais.

Mes, Laisvojo Pasaulio lietuviai, to negalime praeiti tylomis. Mes turime pakelti balsą prieš melą, šmeižtus ir smurtą. Prieš okupanto užmačias turi sukilti visi kaip vienas žmogus.

Tauta yra bendruomenė gyvenanti vienu visiems bendru idealu, viena bendra viltimi ir vienu visiems bendru tikėjimu. Tauta iki tol yra gyva, ligi jai neišblėsta noras drauge eiti žygyje, drauge džiaugtis laimėje ir drauge liūdėti nelaimėje.

Ir, žinoma, tauta bent retkarčiais turi rodyti savo tikėjimo regimus ženklus. Tų ženklų prasmė ir reikšmė priklauso nuo mūsų tikėjimo, vilties ir meilės Lietuvai.

Ši liūdna sukaktis turi būti plačiai paminėta. Mes turime laisvam pasauliui parodyti tikrąjį okupanto veidą. Mes ta proga turime dar kartą priminti mūsų tautos kančias ir skriaudą.

Siemet nutarta sukaktuves paminėti sekančiu būdu: birželio 17 d. ketvirtą valandą vietos laiku prašyti viso pasaulio žmonių ir pareigūnų skirti įstaigoms ir dirbtuvėse, kur dirba pabaltiečiai, Pabaltijo tautoms užuojautos minutę ir birželio 19 dieną dvyliktą valandą nakties Pabaltijo valstybių (o tuo pačiu laiku) organizuoti tylos tiltą. Tylos tilto organizavime turi dalyvauti visi lietuviai ir tėvynėje, ir Rusijos plotuose išblaškyti tremtiniai, ir visi laisvojo pasaulio lietuviai. Be to, tą pačią minutę bus mintyse su mumis ir broliškoji Latvija ir kaimyninė Estija — tos pačios nelaimės seserys ir to paties smurto aukos.

Liūdnieji birželio įvykiai turi būti minimi taip, kad tylos tiltas būtų įmanomas padaryti sutarta

(Nukelta į 2 psl.).

LUCRECIA S. Q. DE SAENZ

4 hábitos que contribuyen a hacer agradable la vida

Quisiéramos poder dar la felicidad a nuestros hijos junto con todos los otros bienes que deseamos para ellos, y, si estuviera en nuestra mano apartar de su paso pesares y sinsabores, nadie titubearía en hacerlo.

Pero no es posible, nuestros hijos nos pertenecen (en el sentido de que dependen de nosotros) durante un lapso muy corto de tiempo. Pasados los años de la adolescencia, cada vida corre por sus propios carriles y sufre el choque de las mil contingencias externas que podrán redundar en dicha o en dolor. Poco pueden ya hacer los padres; su acción se limita al consejo, que quizás sería útil (pero ¿caso se sigue siempre?) o a la ayuda material, que a veces no es ni oportuna ni eficaz. Y, entretanto, esa sensibilidad fresca, a flor de piel, de los muy jóvenes, que va aliada a una vehemente ansia de alegría, padece el contacto a menudo demasiado cruel del mundo, mientras que los que tanto daríamos por mitigar y consolar, debemos permanecer en la angustiada quietud de la impotencia.

Razón de más para que aprovechemos al máximo los años en que todo lo somos para el hijo. Contribuir a su felicidad presente está bien, siempre que por ello no perdamos de vista su felicidad futura, para la cual la educación, sabiamente encarada, es un factor importante. El hombre de bien, el cristiano cabal, lleva, además de otras ventajas enormes, por lo menos mucho adelantado para conseguirla, puesto que bastante depende nuestra existencia de nosotros mismos.

Pero hay también, ciertos hábitos que, inculcados en los niños desde temprano, han de resultarles, a la larga, muy beneficiosos. Verdaderas "recetas de felicidad", que si no proporcionan la felicidad completa (porque para ella, fuera del importantísimo factor personal, se requiere también una propicia combinación de circunstancias exteriores) sirven para hacer más amenos los momentos buenos de la vida y quizás menos dolorosos los momentos tristes; "recetas de felicidad" que no contienen nada trascendental, y hasta han de parecer insignificantes o pueriles, pero que representan un bagaje cómodo y fácil de llevar consigo.

Para el viajero, al emprender un viaje largo, lo más interesante, desde luego, es no equivocarse de tren, tener el dinero necesario, saber no, etc. Pero si, en momentos de adonde ha de parar al llegar a destinar al vagón, algún bien intencionado le indica cuál es el lado del sol, o en qué asiento molesta menos el inevitable zangoloteo; si luego le eligen en el hotel las mejores piezas, o los platos bien sazonados, de seguro que tales detalles — insignificantes en cierto modo — ayudarán para hacerle el viaje más agradable o menos molesto.

Y es lo único que me propongo con las siguientes "recetas".

EL HABITO DE LA AMABILIDAD

Un santo, que fué además padre de familia, decía que se preocupaba especialmente por cultivar, dentro de su hogar, "la flor del buen humor". Y sin duda tal preocupación pedagógica debe tenerse en cuenta. Se me argumentará que el buen humor es una condición natural que depende del temperamento, de la salud, del estado del hígado... No lo niego; pero es indudable también que hay gente de buen carácter y buena salud que no sabe soportar ni una pequeña contrariedad, y por otro lado existe el caso opuesto, del enfermo que consigue empero conservar una envidiable igualdad de genio.

Y acá viene lo del "cultivo" del buen humor, que es a su vez cortesía, cuando no se le da al vocablo el significado restringido de salón, y se hace de él algo vivido, continuado, tan de entrecasa, que preside el trato con nuestros semejantes, superiores, iguales e inferiores.

La amabilidad es una condición que debería enseñarse desde la cuna y, como es lógico, sobre todo con el ejemplo. Ha de haber amabilidad e igualdad de humor con el niño, y ha de haber derroche de amabilidad en torno al niño, en lo que él puede observar, o sea: las relaciones de los padres entre sí, de éstos con la servidumbre, con amigos y parientes. Y al enseñarle

al pequeño ese arte difícil de contestar bien, de agradecer, de evitar molestias, de saber pedir y saber mandar, que es la máxima cortesía, se le enseñará también el de respetar la sensibilidad del prójimo, cuidando de no herirla con burlas o temas que lo molesten, o con los desagradables apodos tan frecuentemente empleados por los escolares.

Recuerdo haber leído, hace años en una revista, un lindísimo artículo que fustigaba con razón un vicio muy de nuestra tierra: lo que clasificaba de "guaranguería criolla". El autor (cuyo nombre lamentablemente he olvidado) no le daba al término el sentido generalizado de "rasta" o "parvenu"; se refería a la guaranguería como institución nacional, a la que en cierto modo se extiende, de arriba abajo, en cualquier medio social.

Con palabras semejantes a estas, decía: En ningún país hay, como acá, el gusto por poner apodos que sugieran un defecto o el parecido con un animal. No se les ocurriría en Francia llamar a nadie "Crapaud" o "Singé", ni emplear los consabidos sobrenombres de "el rengo Fulano", el "gordo", el "flaco", el "chino", etc.

A esto se agrega la costumbre de hacer impensadamente observaciones desagradables. "¿Qué gorda estás!" se le dirá a cierta señora que pasa su vida haciendo régimen para bajar unos kilos. "¿Qué flaco!" o "¿qué páldo!" a quien quizás se aflige por su salud precaria...

Tales consideraciones del citado artículo son exactísimas. Nuestro país entre sus muchas buenas cualidades, no cuenta desgraciadamente con la amabilidad, y es ese un motivo para inculcarla en las criaturas desde pequeñas.

Se me dirá que hay cosas más importantes a las que debe tender la educación. Desde luego, pero, aparte de esa primera ventaja que, como su nombre lo indica, lleva implícita la amabilidad — la de hacerse amar la de despertar simpatías — tiene además otra que a menudo pasa desapercibida para el observador superficial.

La cortesía es una excelente escuela de carácter por cuanto enseña a dominar el eventual mal humor, las antipatías personales y los malesares físicos. Alada a un bien entendido espíritu cristiano, puede convertirse hasta en camino de santidad, como ocurrió con la santa amable por excelencia, la dulce Teresita del Niño Jesús, que en medio de sus cruces sufrimientos tuvo el heroísmo de su constante sonrisa.

En este caso "flor del buen humor" resulta el exquisito florecimiento de la más grande de las virtudes: la caridad; la caridad que evita ante todo chocar y lastimar, aunque no sea más que con aquellos levísimos alfilerazos que tan generosamente se propinan a diario.

No faltará quien crea que el aprendizaje de la cortesía pueda ir en detrimento de la sinceridad, porque hay algunos que piensan que grosería y franqueza son sinónimos. Es un error. Personalmente poca simpatía le tengo al que, con pretexto de sinceridad, se cree autorizado a hacer críticas desagradables que nadie le ha pedido ni para nada pueden servir; pero, cuando existe la obligación moral de hablar claro y de decir verdades, la cortesía no excluye la firmeza ni el indispensable valor, sin que por ello cese de ser cortés. Las verdades, por amargas que sean, cuando se dicen cuidando no herir sin necesidad, serán probablemente menos duras y, con seguridad, más provechosas, y tendrán además la ventaja de no dejar en las almas esa estela de amargura que tantas veces agría el trato con los hombres.

de "Familia"
(continuará)

* Fed Vak. Vokietijos pabėgėlių reikalams ministeris š. m. gegužės pradžioje paskelbė įvokių visuomenę atsišaukimą, kad kuo galėdami padėtų 220.000 Vak. Vokietijoje esantiems užsieniečiams pabėgėliams, vad. „heimatlose Ausländer“.

* Miškų inž. V. Žemaitis paruošė platesnę studiją apie šėsupės ir jos upyną. Ją peržiūrėjo prof. St. Kolupaila.

Okupuotoje LIETUVOJE

Varšuvos konferencijoj dalyvavo ir Gedvilas. Vilniaus radijas š. m. gegužės 10 d. paskelbė žinią, kad tą dieną iš Maskvos į Varšuvą dalyvauti Europos tautų pasitarime taikai ir saugumui Europoje užtikrinti išvyko TS delegacija, o su ja — latvių m. p. Laciis, T. Lietuvos Ministerių Tarybos pirm. Gedvilas ir T. Estijos — Murisepas. Amerikiečių žinių agentūros, britų Reuteris ir šveicarių spauda atkreipė dėmesį į tai, jog į konferenciją be Rytų satelitų, buvo bolševikų nusigabenti taip pat sovietinių Rusijos, Ukrainos, Gudijos ir Pabaltijo respublikų ministerių tarybų pirmininkai. Reuterio pareiškimu, tai buvusi pati didžioji komunistinių valdžios ir karinių valdžios ir karinių šefų konferencija pokario metais. Po Stalino kelionės 1945 m. į Potsdamą dabar TSRS min. pirmininkas pirmą kartą buvo išvykęs iš Sov. Sąjungos teritorijos. Amerikiečių įtakingasis dienraštis „New York Times“ ryšium su konferencija pastebėjo, kad šiuo metu tarp Rytų ir Vakarų vyksta dramatiška kova. Bolševikai dabar pasistengė ir formaliai sudaryti vad. „Rytų Nato“, arba Rytinio bloko karinę sąjungą, kuri apims 6 mil. Sovietų vadovaujamų karių. Konferencija nieko naujo nedavė, nes faktiškai Sovietų vykdyta priežiūra ir karinis apjungimas egzistavo jau ir anksčiau. Sovietai kiek galėdami propaguoja „taikią koegzistenciją“, tačiau tai nėra tik laikinis sugyvenimas, kuriuo metu Sovietai kaip bejanydami stengsis suardyti Vakarų santarvę ir trukdyti atsistatyti Vokietiją. Siūlydami atitraukti iš Vokietijos okupacines pajėgas, Sovietai iš tikro pasitrauktų tik 50 km nuo Berlyno, kai tuo tarpu amerikiečių pajėgos turėtų išsikelti už kelių tūkstančių kilometrų. NYT siūlo pirma pašalinti geležinę uždangą.

Iš atsakingų egzilių politikų daug kas stebisi, kad Vakaruose taip lengvai patikima bolševikų pažadais ir, tiems padarius šokių tokių nuolaidų, tartum nežinotų bolševikinės praktikos, imama galvoti, jog tikrai kintą bolševikų tikslai ar jų užsienio politika. Iš tikro tai tėra tik gudrus manevravimas, kad Sovietai gautų daugiau laiko ir galėtų dar daugiau sustiprėti, o paskum jie parodytų savo tikrąjį veidą, kaip jį yra parodę jau šimtais atvejais.

Pasitarimai Varšuvoje buvo baigti sudarius vad. „Rytų Nato“, kuris faktiškai egzistavo jau ir anksčiau. Tik Rytinei Vokietijai (DDR) palikta teisė nesiųsti į ją savo kariuomenės, nes galvojama ir bolševikų, kad ji galės būti sujungta į vieną Vokietijos valstybę. Vyr. vad. paskirtas marš. Konievas, kp c. k.-to narys, padėjęs likviduoti Berliją ir laikomas vienu ir geriausių Sovietų strategų. Šios karinės Rytų bloko organizacijos būstinė bus Maskvoje. Pavergtųjų Pabaltijoj kraštų sovietinių vyriausybių min. pirmininkai konferencijoje dalyvavo kaip TSRS delegacijos nariai, bet ne kaip savarankiški, nors ir dėl akių, satelitinį kraštų atstovai. Ta pačia proga raud. Kinijos min. pirmininko pavaduotojas ir gynybos ministeris Peng Teh-huai pareiškė, kad jei kiltų karas, tai 600 mil. kinų kovotų drauge su Sovietų raud. armija. Rytų bloko įsipareigojimai pasibaigtų, jei Bulgarijos pareiškimu, Europoje būtų sudaryta kolektyvinio saugumo sistema.

Gegužės 7 d. bolševikai mini „radijo dieną“, nes tą dieną, kaip skelbia, prieš 60 metų „įžymusis rusų fizikas A. S. Popovas demonstravo savo išradimą — pirmąjį pasaulyje radijo imtuvą“. Vilniaus radijo š. m. gegužės 6 d. pareiškimu „vien tik T. Lietuvos miestuose ir kaimuose šiuo metu yra apie 200.000 radijo taškų ir imtuvų“. Š. m. gegužės 7 d. „Tiesa“ nusiskundė laisvuosiuose Vakaruose veikiančiais radijais, pažymėdama, kad JAV ir jų satelitų Vak. Europoje radijai „šmeižia taikingas euras, kursto karinę isteriją, nuodija darbo žmonių sąmonę“ etc.

Visi žino, kas yra bolševikinės „valstybinės paskolos“. Štai Vilniaus radijas š. m. gegužės 11 d. paskelbė, kad TS Ministerių Taryba nutarė išleisti naują valstybinę paskolą „TS liaudies ūkiui išvystyti 1955 m. laida 32 milijardų rublių sumai 20 metų laikotarpiui“.

Paskola skirta „realizuoti tikrai gyventojų tarp“. Iš finansų ministerio A. Drobnio pareiškimo per Vilniaus radiją paaiškėjo, kad iš tų 32 milijardų rublių Lietuvai teks „išplatinti valstybinės paskolos už 250 mil.“. Paskola „paskirstoma gyventojų tarpe pasirašymo būdu įmonėse, įstaigose, kariniuose daliniuose, kolūkiuose, tarybinuose ūkiuose, MTS ir kitose organizacijose“. Dabar per radiją skelbiama, kaip gyventojai „vieningai“ tai paskolai „pritaravo“, kaip kad „vieningai pritaravo“ tūkstančiai savo kamius paklodami Sibiro plotuose...

PENKMEČIŲ BAIGIANTIS . . .

Ižangos vietoje.

Š. m. spalio mėn. sueina 5 metai nuo Argentinos Lietuvių Bendruomenės įsteigimo. Pridera tą sukaktį nušviesti iškilmingais žodžiais, pabrėžiant kilnius ALB tikslus, jos vaidmenį ir reikšmę. Be abejo, savo laikui tai bus atlikta. Šia proga, tačiau, tebūna man leista apsilenksti su iškilmingumu ir prisaritai nesudėtinga kalba. Kalbėsiu ne kaip ALB Tarybos prezidento sekretorius, ir ne Tarybos vardu. Tam neturiu jokių įgaliojimų. Mano išvados yra paprasto Bendruomenės nario, eilinio lietuvio. Neabejoju, kad daug kas su manim nesutiks. Tuo atveju, būtų tikrai naudinga viešai išgirsti nesutinkančiųjų nuomonę. Atvirai pasisakymal paprastai veda prie sveiko ir patvaraus susitarimo.

Pradžią ir kiek istorijos.

Penki metai atgal ALB steigiamajame susirinkime dalyvavo pažiaugiausias, lietuviškiausias ir šviečiausias Buenos Aires ir apylinkių lietuviškos visuomenės pajėgos (tenepamano kas, kad noriu pigiai pasiaukštinti — neturėjau garbės asmeniškai tame susirinkime dalyvauti...). Steigiamasis susirinkimas išrinko laikinąjį Organizacinį Komitetą, kuris metų laike pradėdė Apylinkių steigimą, parengė įstatus ir įvykdė pirmosios ALB Tarybos, Krašto Valdybos ir Tikrinimo Komisijos rinkimus. Bendruomenės Apylinkės įsisteigė Berisse, Avellanedo, Temperley, Villa Lugano, Rosario, Hurlingham. Taip pat buvo siekiama įsteigti apylinkes Buenos Aires'e ir Kordoboj. Penkių metų bėgyje teko matyti daug įvairių permainų, pasikeitimų į gerą ir blogą pusę. Visa tai — turtinga ir įdomi medžiaga istorijai. Gal kas ateityje

riais turi kitos lietuviškos draugijos. Visa tai — grynas prasimanymas ar apgailėtinas tikrovės iškreipimas, kadangi ALB įstatai yra pritaikyti Argentinos valdžios reikalavimams, statomiems sveitimaucijų organizacijoms. Bendruomenė yra atitinkamai registruota vietos policijoj ir veikia visai savistoviai. Antroj vietoj, ALB nėra ir nebuvo „parapijinė“ organizacija, nors, iš esmės, mūsų tarpe kiekviena parapijinė draugija yra neblogesnė už geriausią „neparapijinę“. . . . Pilniausias įrodymas ALB nesroviškumo — eilė ALB Krašto Valdybos posėdžių, įvykusių „Argentinos Lietuvių Balso“ leidyklos patalpose. Atmintina, kad Tarybos posėdis, kuriame buvo išrinkti dabartiniai ALB vykdomieji organai, taip pat įvyko Boedo 737. Galiausiai, ALB nebuvo ir nėra „naujai atvykusių“ organizacija. Nebent tokie gerai žinomi asmenys kaip pp. P. Vaitkevičius, J. Kanapinskas, I. Padvalskis, J. Nakutis, A. Ropečka, K. Norkus ir kt. užimantieji Bendruomenėje vadovaujančias vietas, būtų priskaitomi prie „naujokų“.

Kas toliau . . . ?

Penkių metų patyrimas parodė, kad Bendruomenės Apylinkės negali išsilaikyti ten, kur jau nuo seniau veikia kita ar kitos lietuviškos draugijos, su nuosavom patalpom, kaip pav. Berisse, Villa Lugano, Buenos Aires'e. Vienintelė išimtis galbūt Avellaneda. Antra vertus, palanki dirva yra ten, kur tokių organizacijų dar nėra (Temperley, Hurlingham). Kadangi kur daugiau gyvena lietuvių, ten jau veikia savišalpinės organizacijos, sąlygos ALB Apylinkių tinklui išvystyti yra, bendroj santrankoj, labai sunkos. Tikrovėje, Apylinkės, nariais ir pajamom, yra vienintelis pamatas ir pateisinimas Krašto Valdybos ir Tarybos gyvavimui. 3 ar 4 Apylinkės, garsus vardo ir palyginus skaitlingiems vykdomiesiems organams, yra lyg mažas kūnas milžiniškai galvai, atseit, gaunama tikrą pabaigą. Panašiu atveju K. V. ir Taryba nebesapateisina. Man atrodo, todėl, kad vienom Apylinkėm atlikus savo uždavinį, kitom dar tebeveikiant, tektų iš pagrindų peržiūrėti Bendruomenės padėtį ir santvarką. Jei Apylinkių lieka nedaug, tiksliausia išieitis būtų pavesti joms tvarkytis savistoviai, pav. vietinių lietuviškų klubų tvarka. Tokiose vietovėse kaip Temperley - Banfield - Llavallol, Hurlingham - Caseros - Palomar, Flores - Floresta, San Fernando - San Isidro, yra sąlygų tokiems klubams. Tos apylinkės yra toli nuo kitų lietuviškų centrų, laukia bėgant, prieitų ir prie nuosavų patalpų. Bendruomenės K. Valdyba turėtų užieisti vietą visų Argentinoje veikiančių lietuviškų organizacijų tarybai. Toks organas, susicementavęs ir susitaręs, metų bėgyje tikrai pajėgtų pakeisti Argentinos lietuvių kolonijos veidą.

Pasiūlytame persitvarkyme gal kai kam nepatiks naujų klubų mintis. Kiti tikriausiai pasiūlys visiems tautiečiams įsijungti į lietuviškas savišalpinės draugijas. Siems norėčiau priminti seną anglų patarlę — nedėk visų kiaušinių į vieną krepšį. . . . Visiems mums pridera priklausyti lietuviškom savišalpinėm draugijom, bet nėra tikslu nei išmintinga visą lietuvišką organizuotą gyvenimą sujungti į centrus, kurie nedviprasmiškai priklausotų vietinių valdžios organų, kas liečia vidujinės santvarkos, narių priėmimo, likvidavimosi. . . . Antra vertus, SLA ar L. Centro nuosavybės yra pertoli tautiečiams, gyvenantiems Hurlingham, Palomare, San Fernando ar net kai kuriose Buenos Aires miesto dalyse.

Idėali išieitis būtų savitarpinės nuolaidos tiek iš savišalpinėjų organizacijų pusės, pripažįstant ir paremiant jau užsimeigusius sambū.

(Nukelta į 3 pusl.)

laiku: birželio 19-tosios vidurnaktį Maskvos laiku, ir būtent tos pačios dienos 5 val. p. p. Niujorke, 4 val. p. p. Čikagoje, 2 val. p. p. Kalifornijos laiku ir t. t. Kur negali susiburti didesnis žmonių būrys, turi rinkti į vieną vietą pavienės šeimoms ir bendrai prisiminti gimines, draugus ir pažįstamus. Tylos tūlo tikslas yra, kad visi vieną dieną ir tą pačią minutę pakeltume savo mintis ir mintyse būtume visi drauge.

Pasibaigus tylos minūtei rekomenduojama tikintis maldos už tėvynę žodžius: „Dieve, kuris leidai tautas ir įdiegei joms laisvės troškimą, gražink, prašome Tave, ir mūsų Tėvynei laisvės dienas.“

Pabaltijo Valstybių Laisvės Komitetas

Nesupratimas ir nesupratimai. Ne visų ir ne iš karto ALB buvo suprasta. Tas nesupratimas, o kai kada ir nenoras suprasti. . . . Bendruomenės gyvenime buvo didelių stubdžių. Nesileidžiant giliau į šį klausimą, tenka pažymėti tris visai nepagrįstus užmetimus, kurie, vis dėlto, labai daug žalos padarė. Buvo, ir tebėra, tvyrinima, kad ALB centras yra „užsienyje“, kad ji yra vien „šaka“, kad ji neturi tų teisių, ku-

Raudonlige sergą sveiksta

Žmogaus, ir bendrai visų gyvūnų kūnuose, nuo pat užgimimo dienos jau atsiranda visokių kenksmingų parazitų, bacilų, virusų ir kitokių rūšių kenkėjų, kurie sveiką organizmą ilgainiui arba visiškai pribaigia dar nesubrendus, arba palieka kūną susilpnintą, sudribusį ir be laiko susenusį. Tik retas organizmas pilnai atlaiko ir nugali visus savo priešus. Panašiai kaip kūnas taip ir mūsų Urugvajaus lietuvių kolonija yra apsesta visokių negalių; vienos jos nėra jau taip mirtinai pavojingos, bet kitos labai žalios. Čia, tuo tarpu, pagvildensime vieną gana stambią ligą, tai raudonligę (komunizmą), kuri apkrėtė šios bendruomenės „sąnarį“. Iš paviršiaus ji atrodo nepavojinga — tik odos spalva pasidaro raudona... Skausmų nejauciama, tik kažkoks temperatūros pakilimas atsiranda. Žmogus tampa liga apsiropęs, pamatęs: ar tai kuniga, ar bažnyčią, ar savo tautinę vėliavą, Vytį ir padorius lietuvių patriotus, ima juos plūsti nešvankiais žodžiais, tyčiotis arba stačiai jaustis piktąja dvasia apsestas. Pradedama šalintis nuo savo buvusių draugų ir nepaprastu įtūžimu sekama kiekvienas komunistinis „Darbo“ numeris, studijuodamas su didžiu pasitenkinimu ten aprašomus nepaprastus stebuklus, daromus „tarybų“ Lietuvoje. Kaip iš hektaro gaunama dabar daug mažiau pūrų grūdų, bulvių, runkelių negu nepriklausomais laikais. Kaip dabar ten kiekviena kauliudė turinti elektros šviesą, tuo tarpu kai kolchozininkai (kolūkininkai) jos neturi ir savo barakus balanom apšviečia. Kaip melžėjos jau iš kalno pasižada draugui Chruščiovui per šiuos metus padidinti pieno produkciją, nežūrnt, kad perėita vasara buvo nepaprastai sausa ir pašaras neužderėjo. Nebent, kaip Rakovas rašo iš Sibiro, tos melžėjos maitins savo karvutes duonos plutomis. Bet tada jau pačioms melžėjomis nebūs ko valgyti. Būtų kitas kelias savo pažadus įvykdyti: gaunamą pieną atmiežus su vandeniu. Bet už tokią machinaciją ir ten baudžiama. Gali pakliūti į Sibiro „dačą“ (kurortą) keliems metams (bet apie tai „Darbas“ neužsimena). Taigi tokios „molio - motiejus“, prisiskaitęs šitokios literatūros, pasidaro labai „pažangus“. Jam čia Urugvajuje bloga: darbas netikęs, valgis prastas, butas taip. Dabar jo visos mintys ir svajonės raudonojo tėvynėj. Skaičiuoja valandas ir dienas, kada jam raudonieji ponai suteiks tą malonę grįžti į išsvajotą „rojų“, kur visomis jėgomis jau iš kalno pasiryžęs dirbti socialistiniam tėvynėj atstatymui. Jam tuomet nedrįsk pasakyti ar patarti, kad, broli, ką tu darai, ar iš proto eini, ar nebija savo valia vykti į tą beviltišką ir pražūtingą katorgą. Juk žinai, kad tenai blogai, kad žmonės verpauja, stokodami visko. Kad ten negalima pasišnekti laisvai, kaip čia; kad jei paskirs į kokį kolūką, tai ten supūsi, arba patekės į kokį fabriką, tai laikykis, nes negalėsi nei sirgti, nei vėluotis ir savo normą atidirbti, trūk plyšk. O pabandyk 3 kartus neateiti laiku, tai ir gausi paskyrimą į tolimą Sibirą, į „perauklėjimo lagerius“ (suprask, priverčiamųjų darbų katorgą), kur neperauklėja, bet greičiau pasiuočia pas Abromą. Jeigu gi tu čia turėjai nuosavą dirbtuvę, nemanyk, kad ir ten tau leis steigti. Ten žmonės dirba kolektyvu („artelėmis“), sunėdami savo įrankius ir dirbsiu kur noriu ir ką noriu, bet nevažiuosiu pats kilpos užsinerinti ant kaklo. Tuo atsivertimu reikia pilnai džiaugtis ir, rodos, nebetyli tas laikas, kai visi iki vieno nusigręžė nuo savo pavergėjų ir patys bodėsis išdaviškiškos elgsenos savo tėvynės atžvilgiu.

Tad Urugvajaus Lietuvių Bendruomenės vadovybės pareiga išnaudoti šią palankią konjunktūrą ir per naujai pasirodžiusį biuletėnį nuolat kelti aikštėn „Darbe“ ir jį radijo valandėlę muilo burbulu paremtą pažangą ir realiais skaičiais prispirti prie sienos, kad ir tie likučiai, kurie dar negali atsikratyti „raudonligės“ pagaliau ryžtųsi iš to „lizo“ pabėgti ir pereityti į tikrų lietuvių patriotų bendruomenę, kad kartu suglaustomis jėgomis galėtų vesti sekmingą kovą už Lietuvos išvadavimą iš raudonųjų tironų vergijos.

Vytautėnas

* „Lietuvių Dienų“ vyr. red. J. Vitėnas pakviestas dirbti į Amerikos Balsą Vašingtone vietoj išvykusio į AB Münchene Dr. V. Dambavos.

Leidžiama laisvai rašyti laiškus tik labai patikimiems aktyvistams, kaip, pavyzdžiui, Vaivuckiui, kuris čia dirbo pardsidavėlio darba, mulkindamas savo tautiečius apie „rojaus“ geroves ir, vėliau, nuvežtas Lietuvon, tam, kad iš jos dar labiau vilioti neišmanėlius, trumpapročius, rašydamas pilnus žavumo laiškus apie dabartinę Lietuvos klestėjimą. Ir ko jis juose nepirašė! Žinoma, nuo tokių ružavų ir auksinių spalvų, mūsų „draugams“ karštis dar labiau pakyla ir entuziazmas veržiasi pro kraštus. Tik raudonoji Lietuva jų visų lūpose skamba ir noras kuo greičiausia į ją vykti. Tačiau šitas džiaugsmas ir entuziazmas neigiamai štai. Štai, Vaivuckienė, aplinkiniais keliais (kontrabanda), apgaudama cenzūrą, pasiuntė laišką savo motinai, prašydama, kad ji gelbėtų nors jų mažą dukrelę, nes ji su vyru laikomi prazuve (apie tai Vaivuckas „Darbe“ kažkodėl neparašė). Tačiau jos pastangos sovietų ambasadoj gelbėti anukę nedavė vaisių. Dėl to ji tiek susikrimto, kad po to netrukus mirė. Kitas smarkus buvęs entuziazmas Maikis, savo laiškuose stengiasi nors nereikšmingais žodžiais parodyti Lietuvoje esamą realybę, rašydamas, kad mirusieji geriau gyveną kapuose kaip gyvieji; kad sūnų pamatyti turėjęs vykti už 5 tūkstančių kilometrų ir, svarbiausia, kad jis dabar esą visiška pasveikęs nuo savo ligos (suprask, raudonligės). Už tokį atvirumą jo buvę draugai apšaukė jį skystapročiu ir pasenusiu kvailiu. Štai kokį atpildą gauna jų ilgą laiką ištikimai tarnavęs sėbras. Jei jis būtų likęs Urugvajuje, tai netrukus būtų turėjęs gauti pensiją, nes turėjęs apie 70 metų, o dabar „dabrininkų rojuje“ turi dar stipriai dirbti, nes ten „kas nedirba — tas nevalgo“, o visokie socialistiniai laimėjimai yra tik ant popierio. Ir daugiau tokių reikšmingų laišku buvo gauta, kuriuose buvo paneigtos visos gerovės, kurias skleidė „Darbas“ ir radijo pusvalandis. Tie laiška ir įvykiai daug kam pravėrė akis ir raudonligės epidemija pastaruoju metu pradėjo smukti.

O kad „krajuje“ ne viskas gerai, mums neseniai įrodė patys rusų banginių žvejai, kurių dalis buvo pakviesta į Agraciados klubą. Kol jie snekuciuosiu su mūsų komunisteliais nekaltom temom, savo komisarių prižiūroje, viskas klojosi sklandžiai, bet kai jie buvo pakviesti prie pilnai prikrautų valgiais ir gėralais stalų (kas čia Montevideo paprastas reiškinys), mūsų žvejai neatlaikė ir praplupo ašaromis. Nustebę šeimininkai pradėjo klausinėti verksmo priežastį. Tik, vietoj atsakymo, jiems dar labiau riedėjo ašaros, kurias stengėsi skubiai nušluostyti. Priežasties nepasakė, bet savo ašarom jie viską pasakė. Tai buvo lyg ir liūdina daina be žodžių. Tik ar ji, raudonlige sergantiesiems, buvo supranta? Ar jiems Vaivuckienės šauksmas, Maikio reveliacijos buvo pakankamos nuo jos išsigyti? Galimas dalykas kad taip, nes jau daug kas nusisuko nuo jų klubo, nebėlanko jų parengimų. Tuos pragiedrilius praskaidrina dar nauji įvykiai. Sovietai pradėjo davinėti daugiau leidimų vykti Lietuvon, bet norinčiųjų kiekis sumažėjo. Nors ir jie graso bausmėmis, bet tas juos nebaido. Sako, verčiau aš čia vergausiu, anot komunistų, kapitalistams, bet gyvensiu laisvai ir dirbsiu kur noriu ir ką noriu, bet nevažiuosiu pats kilpos užsinerinti ant kaklo. Tuo atsivertimu reikia pilnai džiaugtis ir, rodos, nebetyli tas laikas, kai visi iki vieno nusigręžė nuo savo pavergėjų ir patys bodėsis išdaviškiškos elgsenos savo tėvynės atžvilgiu.

Tad Urugvajaus Lietuvių Bendruomenės vadovybės pareiga išnaudoti šią palankią konjunktūrą ir per naujai pasirodžiusį biuletėnį nuolat kelti aikštėn „Darbe“ ir jį radijo valandėlę muilo burbulu paremtą pažangą ir realiais skaičiais prispirti prie sienos, kad ir tie likučiai, kurie dar negali atsikratyti „raudonligės“ pagaliau ryžtųsi iš to „lizo“ pabėgti ir pereityti į tikrų lietuvių patriotų bendruomenę, kad kartu suglaustomis jėgomis galėtų vesti sekmingą kovą už Lietuvos išvadavimą iš raudonųjų tironų vergijos.

* „Lietuvių Dienų“ vyr. red. J. Vitėnas pakviestas dirbti į Amerikos Balsą Vašingtone vietoj išvykusio į AB Münchene Dr. V. Dambavos.

LIETUVIAI KASAMIEJIE

VLIKO BŪSTINĖ LIEKA EUROPOJE

Iš privačių šaltinių gautosios žinios, New Yorke š. m. gegužės 14 d. įvykęs Vliko sudarančių politinių grupių centrų atstovų pasitarimas nusprendė Vliko būstinę palikti Europoje. Tačiau grupių atstovų posėdyje nutarta pasiūlyti, kad Vliko sesijos gali būti šaukiamos posėdžių kraštuose, į kuriuos kiekviena Vliko grupė deleguotų po tris atstovus. Posėdžiai, kaip ir Europoje, būtų šaukiami Vliko pirmininko Vliko nustatyta tvarka. Manoma, jog kitame Vliko posėdyje bus nutarta kiek galint artimesniu laiku pirmąją užjūrio sesiją šaukti Jungt. Amerikos Valstybėse.

* Stockholme leidžiamas estų laikraštis „Stockholms Tidningen Estlastele“ paskelbė iš Kopenhagos pranešimą, kad Helsinkio žvejai Orsundo vandenynse rado bangose plūduriuojantį vyrą, užsidėjusį gelbstimajį diržą. Kadangi žvejai jo niekaip neįstengė ištraukti į laivą, tai nuvilko prie kito laivo, kuris rastąjį ištraukė į blizkį specialiu traukiamuoju mechanizmu. Pasirodo, ištrauktojo būta lietuvio, kuris tarnavo vienam Sovietų laive ir, tam laivui atplaukus į šiaurę, nutaikęs proga, išsoko į jūrą, tikėdamasis, kad per šalį plaukią laivai, nes toj vietoj susisiekimas yra gyvas, jį pastebės ir ištrauks. Tačiau jį pastebėjo tik po poros valandų. Savo dokumentus buvo įsivėjęs ir vandens nepraleidžiantį maišelį. Ištrauktasis lietuvis dabar yra danų globoje. Rūpinamasi apie tą įvykį gauti daugiau duomenų ir išgelbėtajam kuo galint padėti.

* Inf. Tarnyba šiomis dienomis gavo iš JAV kongreso bibliotekos Vašingtone užsakymą, kad jai nuolat siuntintų sovietinių radijų sekimo stoties lietuviškai užrašomus monitoringo pranešimus. Jie bibliotekai siunčiami surinkti savaitiniais pluoštais. Tai greičiausia kasdieninė informacija apie Lietuvą. Studijuojantieji Lietuvos padėtį dabar tos medžiagos ras apšaukiau ir Vašingtone. Inf. Tarnyba užrašytą Vilniaus radijo pranešimų turi jau 14 tomų.

Kongreso biblioteka turi knygų, žurnalų ir kitų vienetų iš viso apie 35 milijonus, iš jų tik vien knygų rinkiniai sudaro per 10 milijonų. Bibliotekos išlaikymas atsieina apie 10 mil. dolerių per metus. Kongreso bibliotekos rinkiniai laikomi pačiais didžiausiais pasaulyje. Joje taip pat gausus lietuviškųjų leidinių skyrius, nors daug ko dar trūksta. Turimos „Vyriausybės žinios“ nuo pat pirmojo numerio, seimų stenogramos, sutartys su sovietinėmis valstybėmis, Eltos ir Lietuvos Banko leidiniai, Lietuvių Archyvas, Lietuvos Atstatymo Komisijos darbai ir kita. Nors jį pirmoj eilėj skiriama naudotis JAV kongreso nariams, bet iš tikro šiandien jau yra virtusi tikra tautine viso krašto biblioteka. Bibliotekoje šiuo metu dirba ir 15 lietuvių.

* Š. m. liepos 17 — 24 d. d. Brazilijos sostinėje, Rio de Janeiro mieste, įvyks 36-sis tarptautinis eucharistinis kongresas, kuriame dalyvaus daugiau kaip 1 mil. maldininkų ir užsienio. Kongreso metu ruošiamas tarptautinė Arte Sacra paroda, kurion daugelis Europos valstybių pristatys savo religinio meno kūrinius. Lietuva dalyvaus ir kongrese, ir parodoj, kaip praneša savo raštu Vlikui atstovas Brazilijoje, Dr. F. Meieris, tik visa bėda, kad, tėvynei esant atkirstai geležine uždanga, labai sunku gauti eksponatų, kurie tinkamai vaizduotų mūsų religinio meno, tiek senoj, tiek modernioj, aukštą lygį ir savarankiškumą.

Laisvajam pasaulyje esą lietuviai prašomi paieškoti, atrinkti ir pasiųsti į parodą bent fotografijas mūsų religinio meno kūrinių ar šiaip renybių (senųjų religinio pobūdžio knygų, bažnyčios veikėjų, istorinių dokumentų, kad ir iš spaudos iškirptų) foto nuotraukų. Tuo būdu, tikimasi, kad su tokia talka gali pavykti tinkamai atvaizduoti svetimą okupaciją kenčiančią mūsų tėvynę. Visus šiuos eksponatus prašoma siųsti min. Dr. F. Meierio vardu tokiu adresu: Legation de Lithuanie, Rio de Janeiro, Ev. Erasmo Braga 277, sala 609.

MONTEVIDEO

Gegužės 8 d. įspūdingai paminėta Motinos Diena lietuvių kolonijoj, Urugvajuje. Radio valandėlė specialiai buvo pašvęsta motinoms. Bažnyčioje daug jaunimo ir senesnio amžiaus tikinčiųjų artinosi prie Dievo Stalo. Mišios taip pat buvo laikomos už motinas, kad atsilyginus joms už visą meilę ir kančias, kurias patiria auklėjant savo vaikus. Nepamirštos ir mirusios motinos. Po pietų 3 valandą didelis lietuvių būrys su bažnytinėmis ir tautiškomis vėliavomis dalyvavo gretimoje Cerros parapijoj, iškilmingoj Dievo Motinos procesijoj, o vakare įvyko Kultūros Namuose, Belgica ir Rio de Janeiro gatvių sankryžoje iškilmingas motinų pagerbimo aktas. Dalyvių kimšte prisikimšo, nebuvo vietos net statiems. Dalyvavo ir p. Ministeris Dr. K. Grauzinis su žmona. Kultūros Dr. jos pirmininkas Pranas Stanevičius, atidarydamas posėdį, labai įspūdingai iki sugraudinimo išaiškino motinų kančias dabartinėj ašaromis paplūdušioj Lietuvoj. Ministerio žmona, L. Grauziniene skaitė graudų referatą, labai vaizdžiai nupiešdama motinų vargus caro laikais ir dabartinėj Lietuvoj. Parapijos klebonas kun. J. Bružikas S. J., savo sveikinime išskėlė labai svarbią mintį, būtent, kad lietuviškos motinos Urugvajuje gyventų taja pačia dvasia, kokia gyvena dabar motinos Lietuvoje. Motinos Lietuvoje gina ir saugoja du dalykus: kad nežūtų vaikuose religija ir lietuviybė. Kaip caro laikais prie ratelio, taip ir dabar slaptai lietuviškos motinos moko savo vaikus, kad vaikai išsilaukytų nepalaužti tuose dviejuose dalykuose. Ir tikėjime, kad jos puikiai atliks tą sunkią ir šventą pareigą, tik mūsų motinos čia teatliek savasias.

Hilda Lengvenytė ir Alfredas Stanevičius gražiai pašoko klumpakojį. Lyda Petrauskaitė su Povilu Debesiuku šoko stilizuotą „Pasisėjau žalią rūtą“, o vyresnieji vaikai stilizuotą „Pas močiutę augau“. Visiems labai patiko, o mokytojai Genė Stanevičienė už taip gražiai išmokytą jaunimą Lyda Petrauskaitė visų vardu įteikė gražią gyvų gėlių puokštę. Mokytoja Stanevičienė labai susijaudinusi dėkojo už gėles, linkėdama jaunimui išaugti gerais lietuvišais.

Po motinų pagerbimo akto prasidėjo šokiai, griežiant jaunojo Vajausko orkestrui.

MALDOS IR ATGAILOS DIENA

Gegužės 15 dieną įvyko Urugvajaus lietuvių kolonijoj atgailos ir maldos diena už Lietuvą. Gegužės 8 d. buvo iš sakyklos paskaitytas J. E. Metropolito Skvirecko laiškas, raginantį atnaujinti Marijos Širdies pasiaukojimo aktą, minint 4 metus nuo paskutinio viso pasaulio lietuvių pasiaukojimo. Taip pat buvo raginama, kad visi, kiek galima, rašytųsi į Marijos Mėlynąją Armiją, kurios nariai pasižada pildyti Marijos reikalavimus, paskelbtus Fatimoje: melstis ir daryti atgailą už teisingą pasaulio taiką.

Geg. 15 d. 10 val. prisipildė didžiulė Marijos Širdies bažnyčia žmonių. Pasirodė perrištos juodais kaspainiais Lietuvos, Urugvajaus ir Moterų Draugijos vėliavos. Visų veiduose matėsi rimtis ir skausmas meldžiantis už kenčiančią Lietuvą. Didelis tikinčiųjų būrys priėmė šv. Komuniją ir po šv. Mišijų įvyko pasiaukojimas Nekalčiausiai Marijos Širdžiai.

Iš karštų lietuviškų krūtinų veržėsi giesmės į Mariją ir, pagaliau, sudrebino naujas lietuvių bažnyčios sienas Lietuvos himnas. Daug lietuvių prisirašė prie Mėlynosios Armijos, o kiti vėliau žadėjo atnešti savo įstojimo lapelius.

Tėvas J. Bružikas per radio, o T. J. Giedrys patrijotišku pamokslu visus ragino į maldą ir atgailą. Kaip beginklis silpnutis Dovydas savo malda ir pasitikėjimu Dievu nugalėjo filistinų milžiną Galiotą, ir jo paties kardu nukirto jam galvą, taip, išsireiškę, ateis valanda ir Danguas Tėvas išklausus Marijos užtarimų mūsų maldu ir sutriuškins komunizmo galybę, o Lietuva prisikels iš karsto, kaip Kristus kad prisikėlė.

KAIP ATRODO NAUJOJI BAŽNYČIA?

Iš oro naujoji lietuvių Marijos

širdies bažnyčia Urugvajuje traukte traukia kiekvieno akį, nes jos stilius nepaprastai gražus, žavintis. Kasdien ateina žmonių būriai jos pažūrėti. Bokšte matosi iš visų keturių pusių po didelį baltą kryžių. Tokiu būdu bokštas atrodo lyg kryžių galinga tvirtovė, kuri laukia iš Italijos atplaukiančių keturių grausmingų varpų. Bažnyčios frontas papuoštas stilizuotais tiesių linijų Gedimino stulpais.

Bažnyčios vidus dar nedaug ką turi, nes labai trūksta lėšų ir vietiniai lietuviai, ypač Cerroj kur randasi bažnyčia, jau apie 11 mėnesių nedirba. Bet vis tiek matyti trys gražūs altoriai, kuriuos įtaisė Šiaurinės Amerikos lietuviai geradariai, o sienas puošia lietuviškais ornamentais išpuoštos stacijos. Dar trūksta stovyklų, vargonų, langų ir bažnyčios išdekoravimo. Tikimasi, kad Dievas sužadins dar vieną kitą stambesnę geradarį, tuomet Marijos bažnytelė pasipuos pražiai ir iš vidaus. Prie bažnyčios

ITALIJA

* Kard. Pizzardo — šv. Kazimiero Kolegijos globėjas. Balandžio 6 d. Popiežius Pijus XII savo raštu paskyrė kardinolą Pizzardo, Universitetų ir Seminarijų Kongregacijos prefektą, Lietuvių šv. Kazimiero Kolegijos globėju. Iškilminga Kolegijos kardinolo globai perdavimo ceremonija įvyko balandžio 16 d. Joje dalyvavo arkiv. Samore, Kongregacijos Ypatinigiems Bažnyčios Reikalams sekret., arkiv. Giannattasio, arkiv. Evreinoff, Tivoli vysk. J. E. Faveri, Lietuvos ministeris prie šv. Sosto Girdvainis, Romos burmistras inž. Rebecchini, msgr. Poggi iš Vatikano valstybės sekretoriato; prelatas Cercone, Magjerec. Strojny, Capoferri; Gregorianum un-to rektorius Abellan S. J., Tarptautinės Marijos Akademijos pirmininkas T. Balic O. F. M., įvairių kolegijų rektorai, aukšti Vatikano civiliniai pareigūnai, P. L. B. Italijos krašto tarybos ir valdybos pirmininkai, kun. Balčiūnas ir Mincevičius ir visi Romoje gyvenantys žymesnieji lietuviai dvasiškaiai.

* PLB Italijos krašto valdyba suruošė Romos lietuviams paskaitą, kurią skaitė kun. Armando Zavatta, neseniai grįžęs po 12 metų kalėjimo iš Sovietų Rusijos. Jis papasakojo lietuviams labai įdomių dalykų apie mūsų tautiečių koncentracijos stovyklose ir kalėjimuose Sovietų Sąjungoje, taip pat su teikė nemažą žinių ir pavardžių. Jis pažadėjo netrukus įteikti visas žinias apie lietuvius raštu — jos bus perduotos lietuviškajai visuomenei per ELTA. Kun. Zavatta šiomis dienomis išleido knygą „Mano 12 metų Sovietų šalyje“, kurioje labai nuosirdžiai atsiliepia apie lietuvių ir pareiškia, kad tik jų dėka yra išgelbėjęs savo gyvybę.

* Lietuvs Laisvės Komitetas persikėlė į naują būstą. Dabartinis jo adresas yra toks: 270 Park Avenue, Bld. „G“, New York 17, N. Y. Telefonas: Plaza 1 — 1446.

rius tolimesnėse vietovėse, ar pasireiškiančius prie lietuviškos parapijos Avellanedoje, tiek iš Bendruomenės pusių, perleidžiant Krašto Valdybos ir Tarybos teises ir autoritetą visų organizacijų tarybai, komitetui ar kaip jis tepasivadintų.

Gal ir keista pasirodys, kad pradėjęs apie ALB, nukalbėjau apie visas lietuviškas draugijas... Atminkim, tačiau, kad visos, Bendruomenės neišskiriant, važiuoja viename vežime... Visoms reikalinga daugiau narių, didesnių išteklių, platesnės visuomenės paramos. Visa tai galima būtų pasiekti vien susitarus. Pavyzdžiui pajimkim kad ir Lietuvių Centrą su numatoma salės statyba. Niekas nesiginčys, kad ta salė reikalinga. Visi žinom, kad ji pareikalaus nemaža kapitalo. Būtų tikrai nesunku jį sukelti visoms Argentinos lietuviškos organizacijoms pravedus kelių mėnesių vajų parengimais, rinkliavom, paskolom, aukom. Šiais metais galėtų įvykti L. C. rūmų vajus, kitais Temperley ar Hurlinghamo lietuviškų klubų vajus. Visoms organizacijoms pritarus, parėmus, išsugarsinot, nei vienas tautietis nesuabejotų, neatsakytų savo paramos. Tokiu būdu per trumpus metus galėtumėm nepaprastai daug pasi kti.

Esu įsitikinęs, kad dabartinėse sąlygose, Bendruomenės pertvarkymas galėtų būti mūsų organizuotų pajėgų pirmu žingsniu į tikrai našų, ir daug žadantį lietuvišką kelią.

Leonardas Sruoga.

PRANYS ALSĖNAS, Kanada

KREMLIUI NAUJUS SPĀSTUS BESTATANT (SPECIALIAI "LAIKUI")

Maskvos raudonieji apsisakė, kad šiuo metu jie dar nėra pajėgūs vykdyti savo doktrinalinius planus — viso pasaulio sukommunistinimą, todėl nutarė dar kartą užmigdyti Vakarų pasaulį, kad pastarasis prisnūstų ir leistų raudoniešiams tinkamai pasiruošti. Kremlius tam tikslui siekti pasirinko gana viliojančiai atrodojanti būda — emė viliojanti vakariečius į naują „didžiųjų“ konferenciją. Juk raudonieji ir šandien tebesidžiaugia Jaltos įvykusios „didžiųjų“ konferencijos vaisiais, kur per penkias dienas buvo pertvarkytas pasaulis taip, kad, pasekmė to, apie 800 mil. žmonių neteko laisvės ir pateko į raudonųjų vergiją...

Nauji Maskvos viliojimai, kaip matome, neša neblogus vaisius. Vakariai nebeatsispyrė jų gundymams. JAV-bių, Anglijos ir Prancūzijos jau duotas sutikimas tokioje konferencijoje dalyvauti. Rašant šį straipsnį, Prancūzijos užs. reik. ministerio jau paskelbta ir menamoji būsimos konferencijos data — tai š. m. liepos 18 — 21 d. d.

Vakarų pasaulio pacifistiniai snobams, kurių netrūksta nei Anglijoj, nei Prancūzijoje, nei, pagaliau, JAV-bėse, atrodo, jog jeigu tik susitikis prie konferencijos stalo Prezidentas Eisenhoweris, Premjerai: Edenas ir Faure su maršalu Bulganiu — tuojau ir prarys atominio karo grėsmę, o taip pat ir žmonių vergiją bus pašalinta. Deja, tai yra tik iliuzija. Šitokią magišką mostą tegalėtų padaryti vieni Sovietai, be jokių konferencijų, be jokių pasitarimų. Juk tik jie — ne kas kitas — laiko vergijoj šimtus milijonų žmonių, tik pas juos tėra baisiosios Sibiro priverčiamoj darbo stovyklos ir tik jie yra tikriausieji „šaltojo karo“ iniciatoriai. Taigi, jeigu raudonieji suteiktų laisvę pavergtiesiems, nustotų protėgavę šaltąjį ir ruošę karštąjį karus, tuomet ir pasaulis laisviau atsikvėptų, nuslinktų nuo žmonių padangės galimo naujo atominio — karo grėsmės debesys...

Deja raudonieji to nepadarė. Tai būtų priešinga Markso — Lenino — Stalino doktrina, nes komunizmo tikslas — pavergti visą pasaulį, neišskiriant nei tų, kurie šiais laikais jau darė arba mano daryti kokių nors nuolaidų komunizmui...

Britų kairiųjų „New Statesman and Nation“ pabrėžia, jog Austrijos sutarties pasirašymas dar nerodo, kad Sovietai linkę į nuolaidas. Toliau tas laikraštis klausia: „O kaip Vakariai?“ — ir ten pat atsako, kad, greičiausia, ir šie nemano nusileisti. Išvadoj, esą, jeigu abi šalys savo tezes rems tik jėgų demonstravimu, tai geriau, kad toji konferencija visai nevyktų. Todėl

minima „kairiasparnė gegutė“, atrodo, perėta svetimam lizde, (minėtasis Britų laikraštis) ir siūlo Vakariečiams būti pasirengusiems „ką nors duoti Sovietams“ (to give something away), kad pastarieji sutiktų leisti į susitarimą...

Taigi, matome, kokia tai likimo ironija! Šitokie pacifistiniai idėjininkai, nors gyvendami Vakarų pasaulyje, nuolat pučia į raudonųjų dūdą. Ir, gailla, tai vis pasiūlymai, liejamasis vanduo ant raudonųjų malūno, išplaukia iš kairiųjų šaltinių. Kaip matome, obuoliai niekad nenukrinta per daug toli nuo obelies...

Pagal Britų kairiųjų spaudos organą „New Statesman and Nation“, atrodytų, kad dar permaža Sovietams buvo duota po 2-rojo Pasaulinio Karo pabaigos. Atrodytų, kad per maža tų kelių šimtų milijonų žmonių, kurie, pagal Jaltos susitarimo paragrafus, buvo sumesti į raudonojo slibino nasrus. Laikraštis siūlo ir šioj konferencijoje „ką nors duoti Sovietams...“. Tai toks Vakarų kairiųjų pacifistų receptas.

Deja, nors jie yra ir iš kairiojo sparno, tačiau britai — britais ir pasilieka. Jie visuomet daugiau ar mažiau egojistinio atspalvio parodo. Kodėl tas laikraštis nesilūdo, kad Sovietai „ką nors duotų Vakariams“, bet priešingai? Pagaliau, kodėl iniciatorių nesilūdo atiduoti Sovietams kurį nors Didž. Britanijai priklausantį žemės gabalą, bet kalbama apie atiduotinas kitas kokias nors teritorijas?...

Kaip ten bebūtų, tačiau nauja „didžiųjų“ konferencija, atrodo, visvien įvyks, dargi didelioms kursymo pagundoms į Vakarų politikus veikiant. Visokiais būdais ir visokiais kanalais Vakariečiai didieji bus kurstomi padaryti raudoniešiams vienokios ar kitokių nuolaidų. Taigi, artėjančioji konferencija gali turėti lemtingų padarinių ir mums, pavergtųjų kraštų gyventojams. Toje konferencijoje, benarpliojant Vokietijos sienų reikalą, gali iškilti ir Pabaltijo valstybių byla. Pagaliau, jeigu ji ir neiškiltų, jeigu Sovietų būtų mėginta ant tos bylos užmesti tylos skraistę, taipogi tokia situacija galėtų turėti mūsų kankinamam ir žudomam tautai pragaištingų pasekmių. Taigi, prieškonferencijiniai leikotarpų reikėtų ypatingai sukrusti mūsų Tėvynės laisvinimo veiksniams, diplomatomams ir net pavieniams asmenims. Reikėtų rašyti memorandumus, laiškus ir siųsti kitokią medžiagą tiems valstybių vyrams, nuo kurių priklausys mūsų kalamos prie kryžiaus Tėvynės likimas. Reikėtų budinti pasaulio beužmiegantį sąžinę, reikėtų klabinoti durys, pakol dar nevēlu...

Kaip vykdoma bolševikų operacija „SNIEG“

RAŠYTOJO IGNO J. SEINIAUS ATSAKYMAS MICHAILOVI

RUSŲ GEN.

Didžiausias Švedijos dienraštis liberalų krypties „Dagens Nyheter“ 1955 m. gegužės 11 d. įsidėjo rašytojo Igno J. Seiniaus, buv. Lietuvos atstovo, „lietuvišką atsakymą“ į gen. Michailovo vadovaujamo komiteto „kvietimą vykti namo“. Minimasis dienraštis taip pat plačiai skaitomas Suomijoje. Rašytojas I. Seinius, pats gavęs su daugeliu kitų pabaltiečių Švedijoje iš gen. Michailovo vadovaujamo „repatriacinio komiteto“ kvietimą „grįžti atgal į tėvynę“, savo atvirame laiške gen. N. F. Michailovui, atsiliepdamas į jo atsisaukimą, kad, esą, „daugelis pabėgėlių svetur badauja, neturi žmogiškos — pastogės visai ten išnaudojami ir paskiau numetami kaip nereikalingi sudėvėti skudurai“, į tą „rusišką“ paraginimą važiuoti namo duoda tokį lietuvišką atsakymą:

„Jei vis dėlto mūsų daug kas abejoja grįžti atgal tėvynėn, tai Tamstai atrodo, kad visa tai priklauso išimtinai nuo mūsų išgasties, baimės. Tas baiminimasis Tamstai atrodo susidaręs tik dėl anapus atlantinės propagandos. Atseit, Sovietų Sąjungai priešini propagandininkai bus mums įkauliję, kad grįžus su mumis bus pasi-elgta kaip su nusikaltėliais ir kad mūsų laukia ištrėmimas į sunkiųjų darbų stovyklas. „Netikėkite jiems! Tai melas!“ sušunki Tamsta pasi-

piktinęs su savo komitetu.

Jūs paličiate mūsų giliausius jausmus žodžiais: „Atminkite: Svetimas kraštas — tai vis tiek kaip pikta pamotė. Jei ir kažin kaip prieš ją šliaužiotum, vis tiek ji paliks tau priešas. Tėvynė gi — tai tikra motina. Ji supras kiekvieną ir atleis kiekvienam iš savo vaikų“. Iškalbingai Jūs raginate mus prisiminti mūsų kūdikystės dienas tėviškėje, mūsų skambias dainas ir žavingai atvirą mūsų laukų tolj. Mes turėtumėm skubėti atgal namo, kad galėtume įsisiurbti naujai suartų dirvų gaivų kvapą ir įsiklausytume fabričių mašinų ūžimą, kurio palaikymui ir mes talkininkautumėm.

Tamsta, generole, kalbi apie tėvynę su įkvėpimu. Tik būk geras ir lukterk akimirksnį. — Ar Tamsta tikrai žinai, apie ką kalbi? Ar supranti, kas tai yra tėvynė? Leisk man suabejoti. Jūs, sovietiniai rusai, labai norėtumėt, kad mes grįžtumėm atgal namo, bet ką darote Jūs patys? Kur esate Jūs patys? Ar nebūtumėt Jūs vieton kur kitur turėję įrengti tą jūsų komitetą Maskvoje ar kuriam kitam neabejotinai rusiškam mieste ir iš ten pasiuntę energingą kvietimą Jūsų civiliams ir ginkluotiems kariams kuo greičiausiai palikti svetimus. Jums neapykanta verdančius kraštus ir su bagažu bei kariniais pavūklais grįžti atgal namo? Juk Jūs jau nuo keliolikos metų tūkstančių tūkstančiais esate aptvinę tris Pabaltijo valstybes, Lenkija-

Rytų Vokietiją ir ištisą eilę kitų kraštų net iki Juodosios jūros ir Adriatikos, kaip atrodo, visai be noro grįžti atgal. Ar Jūsų nevilioja kvapas, savos, geroj kolchozinėj tvarkoj įdirbtos dirvos? Nejaugi pamiršote savas laimingas kūdikystės dienas tėviškėje prie daug apdainnotos Volgos, tyliai tekančio Dono ar didingai išsitiesusio Uralo? Iš Jūsų elgesio reikia suprasti, kad Jūs visiškai nemiela namie savo tėvynėje. Kas tikrai myli savo tėvynę ir gyvena taikos reikalui, tas negriauna svetimų namų ir nepuola svetimų kraštų. Jūs, sovietiniai rusai, deja, pasidarėte siaubu visiems savo artimiesiems kaimynams. Priešingai iškilmingai pasirašytoms ir galiojančioms sutartims, Jūs įsiveržėte į jų kraštus ir jėga įvedėte ten tvarką, kuri — patys iš daug kaštavusių patirties gerai žinot — gali laikytis tik padedama plačiai išsišakojusios ir iki dantų ginkluotos policinės jėgos.

Generolas tvirtini, kad kai kas iš pabaltiečių pabėgė stačiai iš išgąsčio, net nesuspajinę su nauja santvarka, nesudūrė akis akin su bolševiku. Kai bolševikai 1940 m. apie birželio 15 d. laužydami devynis mėnesius prieš tai Kremliaus iniciatyva su Pabaltijo valstybėmis sudarytas nepuolimo ir vienybės kitų vidaus reikalus nesikišimo sutartis, įsiveržė mano tėvynėn. Latvija ir Estija, nedaug kas manė, kad jie nueis taip toli ir pasielgs taip nežmoniški, kaip jie pasielgė tik po dveje to savaičių. Todėl tada ne tiek daug kas ir bėgo iš savo krašto. Didysis bėgimas prasidėjo Sovietų Karinomei gręsiant antrą kartą užplūsti „išlaisvinti“ Pabaltijo valstybes. Per vienerių metų okupaciją buvo tiek gerai susipažinta su bolševikine santvarka. Ji panaikino tautinę ir asmeninę laisvę, padarė galą bet kokiam laisvai kultūrinei veiklai, pagrobė visą tautinę ir privačią nuosavybę. Ji reikė įvedimą vergijos, kokia, buvo manyta, priklausė patiems tamsiausiems tolimos praieities laikams. Per tuos pačius okupacijos metus buvo Sibiran ir kitur rusų dykumosna baisnesniu būdu nei carų laikais ištrepta 150.000 nekaltų žmonių, lietuvių, latvių, estų, vyrų, moterų, vaikų ir senelių iš visų visuomenės sluoksnių, apie kuriuos daugiau nieko nebuvo ir girdėti. Ar reikia tada stebėtis, kad dabar emė bėgti visi, kas tik pajėgė ar suspėjo, nepaisydami bolševikinių lėktuvų ir karo laivų Baltijos jūroje persekiojančios ugnies?

Teisybė, kad mūsų daugumai nevisai lengva svetimam krašte tarp svetimų žmonių. Gal ne tiek medžiagiškai, kiek psichiniu, dvasiniu požiūriu. Žinia, kad anksčiau pasigėrėtiną pažangą dariusi tėvynė dabar surakinta bolševikinio policinio teroro, visiškai nuteriota ir hermetiškai izoliuota nuo pasaulio, kankina mus ir slegia dieną ir naktį. Mes žinome iš naujų pabėgėlių, kad mūsų laukuose daugiau nebegirdėti linksmy darbo dainų. Juos, kaip miestelius ir miestus, gaubia baisi tyla. Ji nutrūksta tik naktinėms baudžiamosioms ekspedicijoms atsilankant, kurios pasima „laisvanorius“ Kazachstano kanalam ar Vorkutos šiaurės tamsoje anglims kasti. Naujai suartos dirvos Lietuvoj, Latvijoje ir Estijoje daugiau beveik nekvepia, — be dėjimo galima pasakyti, kad jos persunktos ašarų, taip, ir kraujo.

Niekas mūsų svetur nelaukė, niekas nebuvo pasiruošęs mus priimti, kaip ir mes nebuvo pasiruošę bėgti, o mūsų gi atsirasta tokiomis masėmis, tiek daug. Bet dar nesuprasta, kad mes negalime grįžti atgal. Visam laisvam pasaulyje mums suteikta, kaip ir dabar dar teikiama, daug pagalbos. Labai daug kas padaryta, kad būtų sušvelnintas mūsų materialinis ir dvasinis vargas. Faktas, kad laisvasis pasaulis tiek gerai mums suprato, suteikė tiek pagalbos ir parodė tiek užuojautos nustojus mums laisvės, visa tai stiprina mūsų viltį, kad žmonių solidarumas pagaliau įveiks sauvalę ir smurtą.

Jūs, sovietiniai rusai, galėtumėt paskubinti sklaidą šia kryptimi ir prisidėti prie pasitikėjimo atitaisy-mo tarp tautų ir valstybių. Jūs galėtumėt tai padaryti patys pirmieji grįždami atgal namo Jūsų pačių tėvynėn. Tai darydami, Jūs geriausiai įrodytumėt, kad Jūsų kalbos apie tautų laisvę, pasaulinę taiką ir žmonijos pažangą nėra tik taip sau tušti žodžiai. Laisvę atgavusios Pabaltijo valstybės, reikia manyti, būtų iš pirmųjų, kurios su Jūsų kraštu atgaivintų geros kaimynystės santykius. Grįžti atgal

LITUANIA MARTIR

Los lituanos que han logrado huir de su patria, han dado a conocer al mundo cuál es el destino de Lituania, otrora libre y feliz. Sus partidos políticos, sus organizaciones culturales y gremiales, sus artistas, sus hombres de pensamiento, han proporcionado testimonios inobjctables y escalofrantes sobre el martirio inenarrable de esta Nación de hombres tan dignos, tan pacíficos, tan buenos. Pero sólo unos pocos, muy pocos, han escuchado los clamores y los ayes de este pueblo en vía de total exterminación. Los más están sordos o escuchan las cosas tremendas que suceden en Lituania como si se tratara de un cuento narrado por una mente afebrada, o como una cosa remota que jamás podrá ocurrir en su país.

Los que en los años 34, 35, 36, 37 y 38 sufrimos la angustia de ver a tantos demócratas indiferentes ante el pujante avance de Hitler, hemos tenido que vivir una experiencia semejante a partir de 1945. Hoy como ayer, la misma pereza mental, la misma cobardía para mirar el peligro cara a cara, la misma fe de carbonero de que “eso” no nos puede ocurrir a nosotros. La insensibilidad moral y cívica y la falta de imaginación parecen signos de estos días oscuros. ¿Qué lejos estamos de aquellos buenos tiempos en que el fusilamiento de Francisco Ferrer en el castillo de Montjuich y el de Sacco y Vanzetti en los Estados Unidos suscitaban una tempestad de protestas! Y estos crímenes legales ¿qué fueron sino juegos de niños si se les compara con los bestiales asesinatos perpetrados por Hitler y su maestro Stalin?

Porque ¿quiénes sino unos pocos oímos tus ayes y nos conmovemos y nos indignamos ante tanta perversidad, mártir Lituania, condenada desde hace 15 años a ser triturada por los engendros más monstruosos del siglo? Desde 1940 acá, no has hecho otra cosa, desventurada Lituania, que pasar de las mandíbulas del leviatán de la cruz gamada a las del leviatán de la hoz y el martillo. Y tu único respiro han sido los segundos que tardabas en pasar de las mandíbulas de uno a las del otro.

Nó, no se te oye. El mundo hace oídos de mercader. No quiere escuchar tus gritos desgarrados y deja impasible que Rusia te devore. Tus llamamientos al mundo y a la UN, los libros impresionantes que tus hijos preclaros escriben, han sido hasta hoy completamente estériles: la inmensa mayoría de los demócratas oyen tus quejas como si oyeran llover. Ya sé que tu martirio no es más grande que el de Estonia y Letonia; pero existe cierto derecho a ignorar el drama de estos otros dos pueblos bálticos, porque sus hijos peregrinos no han hecho lo que han hecho los tuyos por ilustrar al mundo sobre lo que ocurre en sus patrias. Pero en el caso tuyo, Lituania, ese derecho no existe. En conferencias, en informes, en actos públicos, en periódicos, en folletos y en libros tan formidables como los de Casimiro Verax, se han denunciado, con datos irrefutables, los horrores de tu calvario. No obstante, el mundo no ve tu agonía, ni escucha tus quejas, ni mueve un dedo para ayudarte.

El sufrido pueblo ruso vive hoy mucho más desvalido y más hambriento que en la época de los zares. Pero el pueblo lituano es más desdichado todavía: ni siquiera tiene derecho a sufrir y morir en su tierra, cerca de los suyos. Allí las deportaciones en masa a las regiones más inhóspitas de Rusia, de las que no se sale más, son el pan nuestro de cada día. Obedecen al más vasto y satánico plan de exterminio de todo un pueblo, mediante el asesinato y la deportación, que en Rusia es sólo una manera más lenta y refinada de asesinar. Trescientas mil víctimas costó a Lituania la ocupación nazi; más de quinientas mil le iba costando la ocupación rusa. Esto es, el 30 por ciento de la población lituana ha sido exterminada por los leviatanes totalitarios. Así se va cumpliendo la predicción de un alto funcionario ruso: “Lituania sólo será una expresión geográfica”.

(De la disertación del finado profesor Víctor Dottí).

Alicija Stašaitytė ir Jonas Bakaitis vestuvinių vaišių metu.

BALFO IR JO PIRMININKO KAN. KONČIAUS DOVANA

Vasario 16 Gimnazijos mokinių Velykų stalo pagerinimui Balfas atsiuntė 50 dol., o pirm. kan. Končias prie tos aukos pridėjo pats 550 dol. tam pačiam tikslui.

dabar esamomis sąlygomis, mes namome. Mes nenorime sudaryti vergų papildą nei Jūsų kolchozams, nei Jūsų kasykloms, nei Jūsų ginklavimosi pramonei. Atpratinti mus nuo laisvės išsilgimo Jums nepavyko — ir niekados nepavyks.”

GERAS DERLIUS

Kolchozininkas grįžta iš lauko su kviečių varpų vainiku.

— Ar tai pabaigtuvių vainikas? — klausia kolchozo raštinės komunistas.

— Ne, — atsako žmogus, — tai visas derlius!

AISKU. KODĖL

— Mamyte, kodėl pianinas vis turi ir juody klavišų?...

— Kvailute, o kaip gi būtų skambinamos liūdnos, gedulingos melodijos?...

J. VENCKUS, S. J.

JOKŪBAS VON HEINE, Poliomieličio atradėjas

(Tęsinys iš pr. nr.)

Virusai turi tą ypatybę, kad paprastai teauga ant gyvų celių, todėl laboratorijoje turime iš vieno gyvulio, kada eina prie mirties, pernešti ant kito. Virusai įgauna dabar daugiau ir daugiau reikšmės, atrodo, kad reumatizmas (arthritis deformans) yra viruso kilmės. Mokslininkai daugiau ir daugiau pradeda manyti, kad ir vėžys yra viruso liga. Virusų studijoms labai daug padėjo elektroninis mikroskopas, kuris didina 100 tūkstančių kartų. Mūsų paprasti mikroskopai didina iki 2500 kartų.

Virusai yra pasiekę didžiausią parazitizmo laipsnį: jie nebegamina nė fermentų, bet naudojami šeimninko fermentais, todėl sakoma, kad virusai gyvena paskolintu gyvenimu. Virus galima kristalizuoti, ir, visgi, pasilieka gyvas. Virus turi didžiausios reikšmės gyvosios medžiagos išaiškinimui. Jis yra proteinas, proteino molekulė, bet ypatinga, nepilna, kuri yra reikalinga papildymams, ir tą papildymą gauna iš šeimninko, kuriame gyvena. Virusai yra atsparūs antibiotikams, kaip antai penicilinui, streptomycinui ir pan; taip pat yra gerojai atsparūs paprastiesiems bakterijų dezinfektantams, kaip alkoholiui, fenoliui, bet yra daug jautresni šilumai, jau prie 50C° žūva. Taip pat greitai žūva nuo ultravioletinių saulės spindulių ir džiovinimo. Mūsų poliomieličio yra labai plačiai paplitęs gamtoje: jį galima rasti išeinamose vietose, kanalizacijos vandenyse, pas muses, blakes, namų peles. Žmogaus viduriuose gali išgyventi tris mėnesius. Tas žmogus gali būti persirgęs ta liga, o gal niekad nė jokių ligos reiškinių nėra parodęs. Gydytojai stebisi, kodėl daugiau nėra susirgimų, jeigu

virus taip yra paplitęs. Matyti, žmogaus apkrėtimui nepakanka vien tik viruso, bet kitos sąlygos dar turi prisidėti, ir nežinome kokios.

Kaip žmogus apsikrečia? Gal nuo gyvulių? Dabar žinome, kad sunys, katės, žiurkės niekad neserga ta liga, net ir norint, negalima jų apkrėsti, lygiai taip pat ir kralikai. Pelės yra labai jautrios, tiek baltosios, tiek pilkosios, kurios neprašytos išbrauna į maisto sandėlius. Eksperimentaliai galima beždžionės apkrėsti per nosį, įdedant pamirkytą į viru-

apsikrėtimas įvyksta burnoje, ypatingai faringėje. Suprantama, kodėl taip yra: burnoje, gerklėje yra daug nervų galūnių, o skilvio gleivinėje nėra, tik giliau: Pagal paskutinius duomenis reikia kreipti dėmesį štai į kokius dalykus: poliomieličio virusai eina seilės lašiais, todėl vengti čiudėjimų į orą, kad tie lašukai nepatektų kitiems ir burną ar į nosį, ir antrą, kadangi virus ilgai gyvena vidurių išmatose, todėl ypatingai saugoti rankas, nes tokiu būdu virus lengvai gali pereiti ant saldinių, obuolių ir su jais į burną. Vengti daryti migdolų operacijas ir saugotis kiaurų dantų. Išvados yra tokios: saugotis čiudėjimų į orą, spjau-

Virginija Bagdonaitė ir Marytė Čikštaitė dainuoja, birželio 4 d., per birutiečių vakarą. Pianu akompanuoja E. Čikštaitė.

so skiedinį vatą, lygiai ir su viruso dulkeėmis, papučiant į nosį su gumele. Beždžionės galima apkrėsti duodant esti bananų, kurie buvo apkrėsti poliomieličio virusu. Tačiau negalima beždžionių apkrėsti, duodant esti kapsulų, kurių viduryje yra paslėptas virusas, lygiai taip pat beždžionė neapsikrečia, jeigu operacijos keliu įdėsi į šilvį bananų, kurie yra poliomieličio virusais persunkti. Todėl dabar spėjama, kad

dymų ant grindų, kad virus nepatektų į nosį ar į burną su seilių lašiais, kad nepatektų su dulkeėmis į nosį ar į burną. Kiekvieną kartą panaudojus išeinamas vietas prieš valgi gerai su muilu plauti rankas. Ypatingai drausti mažiems vaikams kišti pirščiukus į burnelę ir nosį. Apie tuos dalykus laukiam daugiau žinių iš tolimesnių studijų, kurios yra vedamos laboratorijose.

ryčia, ir taipgi nesigailėjau.

Marcelė tyli: „Įžanga gudriai sugalvota: pirma pasimeldė, o paskum su misija... Bet kodėl ne jis? Čia kažnkokia paslaptis“, šaudo Marcelės mintys.

— O gal jūs neturite laiko? Gal rengiatės kur nors išeiti?

— Kodėl jūs taip klausiate?

— Taip sau. Atrodo, lyg esate kur tai pasirengusi.

Tik dabar Marcelė atsisėda, bet nenuleidžia nuo viešnios akių. Ne, jokio pykčio joje nemato; nejaučia jo nė Stefanijos balse.

— Ne, aš niekur nesirengiu eiti. Tik jūs, ponija, apsilankymas man toks netikėtus, kad negaliu nė susigaudyti.

Stefanija nuleidžia akis. Širdyje smilkтели skaumas. Supranta, kodėl Marcelė stebisi, nes numano, ko ji galėjo laukti.

— Aš taip pavargau šiandien. Taip prisilakščiau...

Nugara atsiremia atlošo, rankas nuleidžia. Panarina galva ir užmerkia akis. Dabar jos veidas atrodo tikrai nuvargęs ir išblyškęs.

Marcelės viduje pradeda busti užuojauta. Jaučia, kad to nuovargio priežastis tikrai ji. Jei pasitrauktų Matui iš kelio, Stefanijos veidas būtų skaistus, įraudęs, o akys giedriai atsimerkusios.

— Jūs labai pasikeitusi, ponija. Tokia sublogusi, išblyškusi.

— Aš žinau. Manau, kad ir jūs turėjote tai žinoti, — ir atsimerkusi pažiūri į Marcelę, kuri staiga nuleidžia akis.

Stefanija išsitiesia. Lyg ką atsiminusi, pasiduoda truputį į priekį ir jau skubėsiu tempu sako:

— Aš ką tik iš ligoninės. Buvau aplankyti savo vyrą. Jam šiandien nelaimė atsitiko: koją nusilaužė...

Marcelė išsitiesia, pastato akis ir iš karto nežino, ką atsakyti. Jei šitą naujieną būtų sužinojusi iš ko kito, — būtų nesuvaldžiusi ir nieko nelaukdama bėgusi aplankyti. Bet čiagi jo žmona. Reikia valdytis ir kaip galint slėpti jausmus.

— O kodėl gine?! — pagaliau atsako. — Žinoma, jei jis pats pageidautų. O ką tu apie tai manai? Ap-

**UŽDANGAI NUSILEIDUS
DVI KNYGOS IŠ BOLŠEVIKMEČIO**

Neseniai pasibaigė pirmasis dešimtmetis, kai tūkstančiai turėjo palikti savo tėviškę ir tėvynę, kad išsigelbėtų nuo bolševikinio antplūdžio. Tas dešimtmetis davė ir mūsų lietuviškajai raštijai nevieną knygą iš pirmųjų ir vėlesniųjų antrosios bolševikinės okupacijos metų.

Neseniai Anglijoje Nidos Klubas 6-ju numeriu išleido Br. Daubaros knygą kaip tik iš pirmųjų tos antrosios okupacijos metų (Br. Daubaras, Uždangai nusileidus. Apsakymas. London 1955. 120 pusl. Kaina nepažymėta).

Neįsivaizduojamas savo apsakyme kokių literatūrinių vertybių ar stilistinių puošmenų. B. Daubaras lengvai ir įtikinamai pasakoja į Vokietiją bandžiusio pabėgti, bet likusio ir į komunistų spąstus įkliuvusio paštininko nuotykius. Neįsivaizduojama čia taipgi vyriausio veikėjo charakterio atskleidimo, nes autorius pirmą pirmiausia rūpėjo minėto nuotykiu parodymas. Matome čia jau ir pirmųjų miško brolių (partizanų) gyvenimą ir Stefanijos Tagoraitės pasiaukojimą partizanų kovoje. O partizanų kova garbinga, nes jai duoda įkvėpimo, savanoriai, kurių dvasia šaukia: „Kelkitės ir kitus zadinkite. Kelkitės, nes mes, jums laisvę atnešę, prakeiksime amžinon vergijon visus nepriskelčius ir jie bus išsklaidyti po visą žemę ir mirt tokioje ilgesio kančioje, kaip ir mūsų protėviai, žuvę už šią žemę, kenčiame, matydami jūsų bejėgiškumą, baimę, susiskaldymą ir broliudystę. Neišdžius mūsų kraujas Giedraičių smiltynuose, nei Klaipėdos kopose, neišstiprs Pagirio, nei Ramygalos balose, nenuplaus liūtys jo nuo Alytaus tilto, kol jūs mūsų krauju mite, neišpirksite gėdos tuo pačiu krauju.“ (p. 42-43).

Nuotykiu išradinimo autoriui nestinga, ir savo didvyrius jis veda gan rizikingais keliais, tačiau tai jau nebesutelpa į šią trumpą apsakymą. Todėl ji, kaip ir pats autorius sakosi, dar nebaigta, ir tęsinys turėtų sekti.

Jau iš kito laikotarpio, jau keletiemis metams prasilinkus po anų įvykių seka to paties autoriaus apsakymas taip pat iš imtynių su bolševik'niu priešiu, tik jau svetimojo

Anglijos žemėj (Br. Daubaras, Mėlyna suknelė. Apsakymas. Londonas 1954. Išleido Dainora-Daunoraitė. 154 pusl. Kaina nepažymėta).

Mėlyna suknelė, nors chronologiškai vėliau parašyta kaip Uždangai nusileidus, savo veiksmu artimesnė mūsų metui. Be to, tai jau glaustesnė apsakymas, pasižyminti tam tikru vientisumu. Nuotykiu romano, būdingo anglų literatūrai, savumų čia dar daugiau nei pirmojoje knygoje.

Veiksmas čia imtas iš to meto, kai sovietiniai agentai slaptais būdais Anglijoje bandė susimežioti mūsų tautiečių, kad tuos pargabentų ten, iš kur jie buvo išbėgę kaip nuo siaubo. Kaikurie mūsų tautiečiai, kaip Rindžius, jau įtraukti į šnipinėjimo ir savo tautiečių išdaviniškos akciją. Motinos kviečiama jo žmona Gražina norėtų grįžti į Lietuvą, kad tik savuosius nuo mirties išgelbėtų. Nekaltai dėl Rindžiaus kėslių į bolševikų rankas pakliuvusį Mylių begelbėdama Gražina, savo drąsa ir sumanumu, ne tik pati išsivaduoja iš pavoju, bet ir nekaltai pakliuvusį tautietį, nualintą ir iškamotą betardant, išgelbsti. Jos vyras žūva negarbinga parkaruoklio mirtim.

Tad čia jau daugiau išskyla charakterio problema, net susidaro tam tikra fabula ir intriga, veiksmą pastūmėjant pirmyn. Bet vis tik autoriui pirmiausia rūpėjo nuotykiu, ir gal angliškas romanas čia jam bus turėjęs įtakos. Bet ir čia pamatom, kas dėjos uždangai nusileidus, jei ne tėvynėj, tai bent svetimam krašte. Mūsų dienoms tat net būdinga apsakymas.

Savo knygų rašybą autorius palaipsniui išlygina: pradžioje ji dar mišri (rašo augštas, bet plauti, sugrįž, užėsęs ir tt.). Panašiu rašybos nelygumų antrojoje knygoje kur kas mažiau.

A. T.
Nidos adr.: Nida Book Club, 3, Southern Row, London, W. 10, Gr. Britain.

* I tarp. juristų kongresą Atėnuose iš JAV vyksta birželio mėn. pradžioje LLK pirm. V. Sidzikauskas ir V. Rastenis, iš latvių — Dr. V. Masens ir Čakstė.

JONAS GAILIUS

GUNDYMAI

A p y s a k a

(Tęsinys)

Papurto galvą. Pirštų galais sugrįžta į salonėlį ir sunkiai atsisėda. Sudeda rankas ant kelių, nieko nenori galvoti.

Tačiau akys pastebi tuščią vietą ant sienos.

„Tu išvarei iš šio kambario Dievą, manydama, kad dabar bus ramiau. Bet žiūrėk: ant sienos pasiliko šviesus kryžiaus pavidalas ir tu jo nenušluostysi kaip dulkių. Ir iš savo sielos neišvarysi, ir Jo balso nenuitildysi, nes Jis nuo pat vaikystės suaugo su tavimi...“

Šaligatvyje subilda žingsniai.

Marcelė pašoka ir, pribėgusi prie veidrodžio, mėgina nusišypsoti. Bet pati savęs išsigąsta: į ją žiūri užvertos akys ir skausmo iškreiptas veidas.

Patrina rankomis veidą, skubiai nušluosto akis ir prievarta nusišypsos. Paskubomis ir plaukus susitvarko.

Gerai žino, kad po vieno kito meilauš žodžio, po kokio linksmo pokšto nuotaika pasitaisys ir veidas vėl džiaugsmu žydės. Visą vakarą. Kol bus kartu...

„Bet šįvakar vėliau! Visą valandą vėliau!“ — spėja dar pamatyti laikrodį ir vėl truputį apsiniaukia. O jis jau ir barškina.

Marcelė sustingsta vietoje ir net išsizioja pamaciusi Stefaniją Vilkaitienę. Karštis muša jai į veidą ir baimė apima. Na, dabar tai jau rimtai prasidės!..

Tačiau Stefanijos veide nemato jokio pykčio, tik išblyškusių nuovargį. Ir jokio ypatingo puošnumo nepastebi.

Oficialiu balsu paprašo atsisėsti, o pati dar tebestovi ir tebelaukia ko nors nepaprasto. Vistiek ji mano nenusileisti ir remtis Mato rodoma iniciatyva, kas juk kiekvienam aišku, ką reiškia.

— Visai negalvoju pas jus užėiti, bet juk ne kartą pasitaiko, kad ką nors padarome neapsisvarsčiusios. Neperseniai tokiu pat būdu užsukau į baž-

sidžiaugtu?

— Hm, na, kaip čia pasakius... Jis nėra aklas: kas reikia matyti ir žinoti, tai visuomet pamato ir sužino. Atsargumo tai jam užtenka. Hm, na, kad nė pati nežinau.

Aldona žvilgtteri į laikroduką. Taip, laiko labai nedaug: netrukus jai reikia išvažiuoti autobusų. Ji tiktai nori kaipą sužinoti:

— Na, o kaip šiaip juodviem einasi? Patinka jis tau?

— He-he!.. Kurgi nepatiks! Toks šaunus vyras ir, be to, turtingas. Kurgi ne! Ir taip karštai už alkūnės suspaudžia... He-he...

— O daugiau?

— Na, tai kaip čia pasakius... he-he... Pasitaiko ir daugiau... Bet aš vis dar iš tolo. Žinai, atpratus... he-he...

— Negi tau trucks vėl priprasti?! Žinai ką, Marcelė, tik tu nesnausk! Kalk, kol geležis karšta... Na, taip. O ar jis tau kaipą palieka? Nuperka šį tą?

— Durnele, tu durnele! Ir klausai tos davatkėlės! Jeigu Dievas baustų už tokius mažmožius, tai visi vedę vyrai be kojų pasiliktų. Ar tu negirdėjai: juk Kristus nė Magdalenos nebarė ir aiškiai pasakė, kad jos nekaltina?! Nebijok, Jis supranta, be ko žmogus negali gyventi...

— Na taip, ir aš taip galvoju... Bet žinai, ir man pačiai lyg neramu. Sąžinė jau per daug priekaištauja.

— Sąžinė?! Juk sąžinė — kunigų išmislas. Aš jokioje Evangelijoje apie sąžinę negirdėjau!

— Tai kodėl taip neramu kartais?

— Dėlto, kad nemoki savo galvą galvoti, vaikeli.

Atsimeni kažnkokius ten sapaliojimus ir manai, kad tai sąžinė. Kodėl va aš jokių skrupulų neturiu? Žmogaus gyvenimas tai pašėlusis kova už būvį. Jei tik svyruosi, nuleisi rankas, lauksi, — kas kitas tau iš panosės geresnį kąsnelį ir nuneš. Jei ne aš, tai tu; jei ne tu, tai Stefanija; jei ne Stefanija, tai kokia kita išverstakė...

— O kaip tu manai, ar galėčiau Vilkaitį aplankyti?

Aldona susimąsto.

(Bus daugiau)

BERISSO

Motinos Dienos minėjimo proga Berisse surinkta 228 pežai, iš kurių 148 buvo įteikti kun. dr. K. Čer...

„Mindaugo“ Dr-jos Valdyba

VILLA LUGANO

Dr. J. Basanavičiaus vardo Lietuvių Centras, Villa Lugano, išsirin...

HURLINGHAM

* Vienas iš Liet. Bendruomenės tikslų yra garsinti Lietuvos vardą...

Štai Hurlinghamo lietuviams jau antrą kartą teko susidurti su argentiniečiais ir abu kartu tikslas...

Š. m. balandžio 16 d. įvykusios krepšinio rungtynės tarp Hurlinghamo klubo „Independente“ ir lietuvių klubo „Kovo“ davė progos...

Įvairios mintys kilo besizūrint šių rungtynių! Vietinio klubo žaidėjai jau iš pat mažens šiame sporte...

Kiek rungtynių pralaimima, o dėl to pralaimėtojo nei bara, nei peikia, priešingai, pralaimėjime...

Antroji šio vakaro dalis buvo nemažiau įspdinga.

Štai vaizdų metu, mūsų sportininkai žavi mus ir svetimuosius savo gražiomis sutartinėmis.

Buvo paprašyta ir „Independente“ komandos, kad padainuotų. Kapituliavo pastarieji, nes iš viso būrio...

Malonu buvo matyti šios korektiškus jaunuolius, kurie neabejotinai yra mūsų visų džiaugsmas ir...

Tenka palinkėti jiems daug ištermės ir nepaisant pasitaikančių sunkumų, žengti pirmyn.

Motina.

ROSARIO

* R. L. Bendruomenė birželio 26 d., paskutinį mėnesio sekmadienį, rengia didelį vermtą Tėvų Dienos paminėjimo proga.

* Ričardas Keteris buvo paguldytas garsioje „Parque“ sanatorijoje. Kadangi gyveno Santa Fe mieste, tai ligonį palydėjo jo žmona ir p. E. Kalėdienė.

* Jonas ir Placida Šimkai, prisimindami a.a. Jono Navicko metines užpraše Rosario liet. Bažnyčioje gedulingas pamaldas, kurios buvo atlaikytos gegužės 28 d. Pamaldose dalyvavo gražus būrelis rosariečių.

* Aną sekmadienį choristai suren-

gė kuklias vaišes. Vaišių metu kalbėjo Rosario parapijos klebonas kun. dr. Pr. Brazys, MIC, p. A. Švarlys (programos vedėjas), p. B. Kaušpadas, Z. Stasevičius, S. Pšibiliauskas,

J. Stašauskas ir kiti. Buvo graži proga pasidalinti išpūdžiais ir su-

* Gal bus karas -kalba Swifto darbininkai, nes daug mėsos pradėjo vežti į Los Angeles, San Francisco - į Kaliforniją. Vežama daugiausiai konservai, daug vežama taip pat ir į Angliją.

* Antanas Vajega labai gražioje vietoje, Palerme, Buenos Aires, pirkto gražų žemės sklypą. Ten Antanas Vajega žada statyti nuosavus namus.

LANUS OESTE

PRANEŠIMAS

Susivienijimo Liet. Argentinoje draugijos centro valdyba praneša savo nariams ir gerb. liet. visuomenei, kad šios draugijos tradicinis savo mirusiųjų narių pagerbimas, kaip kas met, taip ir šiais metais vyks 9 liepos šia tvarka:

10 val. S.L.A. centro valdybos ir skyrių valdybų atstovai, nariai ir simpatizantai Sarandi kapinėse pagerbia savo mirusiųosiuos-narius.

11 val. liet. parapijos bažnyčioje- Avellanedoje, gedulingos Šv. Mišios už šios draugijos mirusiųosiuos.

Būkime solydarūs, skaitligai pagerbkime ir prisiminkime savo mirusiųosiuos.

S.L.A. Centro valdyba.

BUENOS AIRES

GRAZIOS JONO GASIUNO IŠLEISTUVĖS

Per Sekmines, gegužės 29 d., Luis Guillone, p. Paliulionių namuose buvo suruotos šaunios Jono Gasiūno išleistuvės ir gimtadienio paminėjimas.

J. Gasiūnas daug vargo patyręs karo metais ir tremtinio kelyje. 1949 m. atvykęs Argentinon, įsijungė į kultūrinį kolonijos gyvenimą, dalyvaudamas „Dainos“ Ansamblyje.

Prieš 35 metus pradėjo darbą ELTA žiniomis iš užsienių gauti bei tokią į svetimus kraštus siuntinėti 1919 m. spalio mėn. buvo prie Lietuvos Užsienio Reikalų Ministerijos įkurtas Informacijos Skyrius ir jam vadovauti paskirtas tik ką iš Šveicarijos atvykęs Dr. Juozas

ERETAS. Patyrimas parodė, kad ta informacinį aparatą reikia plėsti. Todėl tuometinis užsienio reikalų ministeris prof. A. Volde-

1920 m. vasarą pasitraukė prof. Voldemarui iš užsienio reikalų ministerio pareigų, naujasis ministeris Dr. J. Purickis toliau globojo Elta. Daug padėjo ir viceministeris Petras Klimas, taip pat Politinio Departamento direktorius Br. Balutis, dabartinis Lietuvos ministeris Londone, žymiausių įvykių Eltos istorijoje pirmaisiais metais sudarė persikėlimas iš Kauno į Vilnių — tai įvyko 1920 m. vasarą.

1922 m. prof. Eretas pasitraukė iš direktoriaus pareigų ir perėjo į naująjį kuriamą Lietuvos Universitetą. Jo įpėdiniu buvo paskirtas žurnalistas Matas Šalčius. Elta tuomet turėjo centre apie 15 valdininkų, Lietuvoje — arti 30 korespondentų ir užsienioose — daugiau kaip 10 atstovų, tarp jų ir Dr. A. Gerutį (Rygoje), dabar gyvenantį Berne (Šveicarijoje). Eltai yra dar vadovavę M. Avietėnaitė, Pr. Dailidė, E. Turauskas, V. Gustainis ir kt.

Sveikiname ELTA su reikšminga sukaktimi. Linkėdami sėkmingai tęsti ir toliau Lietuvos Laisvinimo darbą.

ZUVĖ LIETUVIAI KARIAI

Yra gauta smulkesnių žinių, kuriomis aplinkybėmis praėjusio karo metu žuvo žemiau išvardinti lietuviai kariai:

- 1. Aschilbergas Adolfas, 21.5.1926. 2. Cirulis Edgars, 12.2.1914. 3. Czernewicz Wenzel, 22.5.1924. 4. Jukeus Kasimir, 6.2.1923. 5. Juzėnas Alfonsas, 2.12.1923. 6. Karmanski Waclaw, 23.4.1923. 7. Krepstul Stanislaus, 24.4.1923. 8. Lygeitra Vaclav, 23.6.1923. 9. Micius Juozas, 26.12.1927. 10. Micevičius Edvardas, 1.7.1923. 11. Najus Peter, 3.12.1927. 12. Navaruskas Stasys, 27.1.1919. 13. Paskevicz Viktoras, 7.5.1921. 14. Pumputis Adomas, 14.5.1917.

Artimieji arba šiaip suinteresuoti asmenys prašome kreiptis į PLB Vokietijos Krašto Valdybą adresu: Litauisches Zentralkomitee, (17a) Weinheim/Bergstr., Postfach 233.

MÜNCHENO APYLINKĖS VALDYBOS KREIPIMASIS I VISUS LIETUVIUS, PRIEŠ EMIGRACIJĄ GYVENUSIUS MÜNCHENE.

Malonios Tautietės, Malonūs Tautiečiai!

Jūs turėjote laimės išemigruoti ir pradėti kurti naują buitį Amerikos kraštuose. Mes tikime, jog Jūs visi — daugiau ar mažiau — esate nugalėję pirmuosius išskūrimo sunkumus ir galite šiandien pasi-džiaugti kitokiu negu Vokietijoje gyvenimu. Mes džiaugiamės kartu su Jumis Jūsų sekmė ir linkime geros sveikatos ir laimės tolimesniu-

Ponui Kazimierui Deveikiui Pipirui už paaukotą \$ 1.000 L. K. T. Muziejui nuoširdžiai dėkoja A. Mikelionienė L. K. T. Muziejaus Vedėja

so Jūsų siekiose susikurti gražesnę ateitį.

Bet ne visiems lietuviams buvo atvertos durys į užjūrio kraštus. Nevieno sveikata karo pasėkoje buvo palaužta ir neatitiko emigracinių įstaigų reikalavimų. Jie turėjo pasilikti Vokietijoje ir čia skursti b. perspektyvos susilaukti šviesesnio rytojaus.

Deja nepasiturintiems Vokietijos lietuviams jis yra sunkiai prieinamas, lietuviškos knygos tiesiog nepirkamos. Tad šių faktų akivaizdoje Müncheno Apylinkės Valdyba kreipiasi į Jūs, malonūs Tautiečiai, kitados gyvenusius Müncheno pa-dangėje, prašydama Jus padėti ist tėti Müncheno Apylinkėje lietuvišką biblioteką bei skaityklą. Joje galės Müncheno Apylinkės lietuvių (jų skaičius siekia 250), kurių tarpe Jūs gal dar rastumėte savo giminų, draugų, pažįstamų, gauti pasiskaityti lietuvišką knygą, žurnalą, laikraštį. Mes gražiai prašome Jus paremti mūsų pastangas įsteigti biblioteką piniginėmis aukomis, kurias malonėkite siųsti Valdybos išdėdinkės adresu: Mrs. V. Mykolaitienė, München 54, Smaragdstr. 17/3, GERMANY.

Mes tikimės, jog Jūs išgirsite mūsų balsą. Müncheno lietuviai už Jūsų brolišką pagalbą bus Jums labai dėkingi.

Müncheno Apylinkės Valdyba

PAJIESKOJIMAI

Pajieškomi Zuzana Batkėnienė - Abramikaitė, duklė Jono, gim. 1890 m. Rygoj ir inž. Petras Batkėnas, gim. 1887 m., turimomis žiniomis po kapituliacijos gyveno Austrijoje.

Pajieškoma Petronėlė Schutziene, 1944 m. gyvenusi rytų Vokietijoje. Artimųjų pajieškomi Julijonas Vaitiekūnas, gim. 1887 m. Lietuvoje, Panevėžio apskr., Rozalino km. ir Adelė Voicheauskaitė, mokinė, gim. 1929 m. Rozaline. Panevėžio apskr.

Onos ir Povilo Maionų sidabrinio moterystės jubiliejaus svečiai.

Augščiau minėtiems asmenims yra labai svarbių žinių iš jų artimųjų. Patys pajieškomeji arba žinantieji jų adresus, prašomi tuojau susisiekti su PLB Vokietijos Krašto Valdyba adresu: Litauisches Zentralkomitee, (17a) Weinheim/Bergstr., Postfach 233.

BRANGŪS TAUTIEČIAI!

Vasario 16 Ginnazijos gyvybinių interesų veržiami įkurdinti jų nuosavose patalpose, aciu mūsų tautiečių laisvame pasaulyje nuoširdžiai paramai mes gana sparčiu žingsniu artėjame prie užsibrėžto tikslo pilnutinio įgyvendinimo. Š. m. balandžio mėn. 1 dienai buvo belikę skolos už įgytus ginnazijai namus DM 55.000 ir pagal Tarybos priimtą sąmatą trūko dar DM 30.000 namams įrengti, inventorui įsigyti ir kitoms būtinoms išlaidoms padengti.

Nors pagal pirkimo sutartį likusios už namus skolos mokėjimo terminas yra š. m. spalio mėn. 1 d., lėšų taupymo sumetimais būtų geria ją išmokėti galimai greičiau, nes procentai diena iš dienos didina mūsų įsipareigojimų našta. Tad dar kartą kviečiame visus tautiečius pagalbėti, kad Ginnazijos namų vajus artimiausiu laiku galėtų būti sėkmingai užbaigtas. Dėkodami visiems Ginnazijos namų vajaus talkininkams už ikišiolinį pasiaukojimą ir paramą, prašome ir toliau nesudėti rankų, kol darbas iki galo dar neatliktas.

Tautiečiai, visi pagal išgales aukokime šiam svarbiam mūsų tautos ateities reikalui. Tebūnie mūsų pavyzdžiu kad ir Izidorius Vaičekauskis, kuris šiomis dienomis paukojo Vasario 16 Ginnazijos Namų Fondui 300 dolerių. Niekieno nemokslintas, jaunas iš Lietuvos išvykęs, visą savo ilgą amžių sunkiai dirbęs, 80 metų sukakties proga jis iš savo sutaupų skiria šią stambią auką tam, kad jannoji mūsų karta turėtų geresnes sąlygas ruoštis gyvenimui, o pasirodus, galėtų daugiau nuveikti Lietuvos labui. Jei gražiu Izidoriaus Vaičekauskio pavyzdžiu sekdamas kiekvienas iš mūsų paskirs Ginnazijos Namų Fondui nors mažą dalį jo įnašo, trūkstantas lėšas lengvai sukelsime.

Aukas Vasario 16 Ginnazijos namams prašome siųsti kaip kam patogiau: organizacijoms, kurios talkininkauja rinkdamos aukas, Vasario 16 Ginnazijai remti komite-tams, kur tokie yra, tiesiai Ginnazijos namų sąskaiton Vokietijoje antrašu: Badische Bank, Mannheim, Litauisches Zentralkomitee, Sonderkonto Gymnasium arba čekiais bei pašto perlaidomis adresu: Li-

taisches Zentralkomitee, (17a) Weinheim/Bergstr., Postfach 233. P. L. B. Vokietijos Krašto Valdyba — Pavergtieji tegali tik pasveikinti laisvojo pasaulio šviesuomenės įsijungimą tarptautiniu mastu į kovą su komunizmu.

Iškilmingas Argentinos Nepriklausomybės paminėjimas su dviguba programa, kurį ruošia Susivienijimas Lietuvių Argentinoje, Dr. Vinco Kudirkos vardo salėje Av. San Martin Nr. 5215. Įvyks š. m. liepos (julio) mėn. 9 d. -šeštadienį- 21 val. Po turiningos programos, kuria išpildys abiejų tautų meno pajėgos-įvyks bendras pasilinksminimas. Visus gerb. savo tautiečius šidingai kviečiame dalyvauti S.L.A.Centro Valdyba.

MŪŠŲ MIRUSIEJI

Mirė Matas Janulevičius

Matas Janulevičius, pasirgęs aštonis mėnesius, aprūpintas šventais sakramentais, mirė gegužės 31 d. Vėlionis buvo gimęs Lietuvoje 1904 m. Daržininkų kaime, Gudelių valsč., Marijampolės apskr. Argentinoje atvyko 1930 m. 1933 m. vedė Uršulę Krištoponaitę. Turėjo nuosavus namus Chacabuco g-vėje, Avellanedoje. Visą laiką dirbo kaip siuvėjas. Vėlioniu mirus liko nuliūdime žmona Uršulė, pusbrolis Jonas Kavaliauskas ir Janulevičienės sesutė Salomėja Kuojiunė su sūniumi Jonu Kuoja. Birželio 1 d. buvo draugų bei artimųjų palydėtas į amžino poilsio vietą-Sarandį kapines. Kapas papuoštas gražiomis gėlėmis. Viešpats tesuteikia jam amžiną atilšimą.

* Š. m. gegužės 30 d. Alvarez ligoninėje mirė a.a. Juozas Gimbutis 51 m. amžiaus, kilęs iš Nečionių vnk., Duokiškių par., Kamajų v., Rokiškių apskr. Palaidotas Chacarita kapuose. Laidotuvėmis pasirūpino ir palydėjo sesutė Teresė Bujnauskienė su vyru, Jonas Gimbutis su šeima. Sofija Kepalėnė su vyru ir Izidorius Urbonavičius su šeima. Tebūna jam lengva Argentinos žemėlė!

* Juozas Rastauskas, gyvenęs Entre Rios, mirė birželio 7 d.
* Karolina Keblienė pos skaudžios operacijos Rivadavijos ligoninėje mirė birželio 10 d. Vėlionė buvo gero būdo, nuoširdi katalikė. Palaidota sekančią dieną Chacarita kapinėse. Kapas buvo papuoštas vainikais. Paliko vyrą Kazimierą Keblių ir vyro seserį Veroniką Degulienę.
* Liepos 9 d. 8 val. Aušros Vartų

Lietuvių bažnyčioje bus atlaikytos Sv. Mišios už a.a. Antaną Usą. Giminės ir pažįstami kviečiami atsilankyti į pamaldas.

* Sofija Kvėdaraitė Staškevičienė, sulaukusi 58 metų amžiaus, mirė birželio 11 d. Vėlionė buvo gimusi Lietuvoje, Pamušo dvare, Linkaus par., Šiaulių apskr. Į Argentinoją atvyko 1935 m. Turėjo namus Palique 593, Capital. Vėlionė sirgo net 5 metus. Paliko nuliūdime vyrą Praną ir dukterį Joną Dovidonienę. Palaidota birželio 12 d. Chacarita kapinėse.
* Už a.a. Joną Aukštikalnį birželio 24 d. 10 val. Lietuvių Aušros Vartų bažnyčioje bus atlaikytos Sv. Mišios. Giminės ir pažįstamus kviečia gausiai dalyvauti vėlionies žmona Pranė Aukštikalnienė, sūnus Jonas ir duktė Benedikta Auštrienė.

Sv. Mišios už a.a. Mariją ir Kleopą Endrikus bus birželio 29 d. 10.30 val. Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje. Giminės ir pažįstami kviečia dalyvauti Petronelė Endrikytė Remeikienė, sūnus Eduardas ir Rosalija Endrikytė.
* Domininkas Bartkus, gyvenęs Avellaneda, nuo birželio 2 d. yra paguldytas Rawson sanatorijoje, Buenos Aires. Birželio 9 d. jam buvo padaryta sunki vidurių operacija.

* Marija ir Juozas Zdančiai gavo pensijas. Pona Zdančiai turi gražioje vietoje-Adroge didelį namą ir

PARDUODAMAS NAMAS

labai geromis sąlygomis, kuris randasi nepaprastai gražioje vietoje su moderniaisiais įrengimais, Olmas g-vėje, nr. 72, Eva Peron mieste. Teirautis pas J. Nakutį, Perdriel 625, El Palomar, F. C. G. S. M.

PARDUODAMAS NAMAS

su jame įrengta krautuve c. Aconcagua 520, Banfielde. Didelis sklypas su medžiais. Teirautis pas VLADĄ VESELAUSKĄ

LIETUVISKAS PENSIJONAS

c. 19, nr. 854, Miramar, F. C. G. R., netoli plažo, atidarytas visus metus. Nuo kovo 10 d. iki gruodžio 15 d. papiginta kaina.

Savininkas
JUOZAS VASILIAUSKAS
moderniškų Baldų ir Sorių FABRIKAS
E. JUOZAS LISAUSKAS
Garibaldi 752
(Dvi kvadros nuo ligoninės)
Quilmes, F.C.N.G.R.

MIKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKSTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.
ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAI.
Savininkas
Jonas Janušis
COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 652 Tablada 0110

INŽ. ANATOLIUS DIČIUS

Catamarca 126 Quilmes FCNGR

FABRIKAMS IR GYVENAMIEMS NAMAMS
Paruošia planus ir vykdo įrengimo darbus.
* CENTRALINIS AŠILDYMAS (garo, vandens ar oro),
* SANITARINIAI ĮRENGIMAI, VANDENS SIURBLIAI,
* SKYSTOJO KURO IR GAZO DEGINTUVŲ INSTALIJOS
* VENTILIACIJA BEI DULKIŲ IŠTRAUKIMO SISTEMOS.

LIETUVIAMS 20% NUOLAIDA
su moderniu — elektrišku kopmektu, fotografuojant sužiedotuves, vestuves, krikštynas, gintadienius ir parengimus. Organizacijų veiklos nuotraukos spaudai — Veltui. Visi foto darbai ir filmų pardavimas.
L. Kančausko FOTO „REPORTER“,
c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią)
T. E. 20-9027 nuo 16 iki 20 val.

ALBERTO E. TIMINSKAS
COCHERIA „M I T R E“
Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keiliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.
B. Rivadavia 718 T. E. 22 - 2045 Piñeyro

žemės sklypą apšodintą vaismedžiais. Tą vietą nupirko labai pigia kaina, bet įdėję darbo dabar džiaugiasi gražia sodyba.

SANTA FE
Mirė Ričardas Keiteris

Š. m. gegužės 21 d. mirė nuoširdus lietuvis Ričardas Keiteris, uolatinis „Laiko“ skaitytojas. Vėlionis buvo gimęs Lietuvoje, 1907 m. gruodžio 24 d. Liudvinavo mieste, Marijampolės apskr. Atvyko į Argentinoją 1926 m. ir visą laiką dirbo alaus dirbtuvėje. Turėjo nuosavus namus, buvo labai draugiškas, visuomet linksmas. Daug draugų vėlionį palydėjo į amžino poilsio vietą-Municipal kapines. Iš Rosario buvo atvykę J. Dapkūnas ir A. Vinciušas.

Padėka
Rosario lietuviams, kurie prisidėjo prie mano vyro slaugymo gulint.

„Parque“ ligoninėje, nuoširdžiai dėkoju. Ypatinga padėka priklauso pp. Balsiams, Jonei Vinciušytei, Dapkūnams, kun. K. Vengriui, E. Kalšdieniui.

Izabelė Keiterienė ir A. Keiteris

REKOLEKCIJOS
Rekolekcijos Temperley lietuviams prasideda birželio 26 d. 10 val. N. S. del Huerto Seserų koplyčioje, Temperley. Užbaigta tą pačią dieną. Visi kviečiami pasinaudoti proga atlikti išpažintį ir priimti Šv. Komuniją.

BERISSO
Berisso lietuviai Radio Valandėlės vadovybei 8 metų gyvavimo suakties proga įteikė 1230 pezu. Pinigus surinko Irena Mazuikaitė ir Anselma Petraitytė.

TEVŲ DIENOS MINĖJIMAS
Birželio 25 d., šeštadienį, 9 val. vakaro „Mindaugo“ Dr-ja rengia Tėvų Dienos minėjimą su tai dienai pritaikinta programa ir užkandžiais. Po programos bus šeimyniškas pasilinksminimas.

SIUVIMO AKADEMIJA
Profesora ONA BALNAITYTĖ
c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud.
SINGER SISTEMA
Trečia pamoka pasisūsi savo drabužį.

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS

JUANA DAILYDĖ, vedėja
SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435
Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

KUR SUSITIKSIME SU PAŽĪSTAMAIŠ ?

KAVINĖJE „K A U N A S“
Šeštadieniais ir sekmadieniais galima gauti šaltų užkandžių. Kitomis dienomis duodami įvairūs užkandžiai. Paruošiama vakarienė vestuvėms, jaunavedžių išleistuvėms ir kitiems subuvimams iki 200 žmonių.
Sav. P. Vaitkevičius.
Brasil 800 4 de Junio

PARDUODAMAS NAMAS Kordobos kalnuose pirmos eilės turizmo zonoje. Namas turi 3 miegamuosius, didelę virtuvę, 2 sales, 2 vonias, šiltą ir šaltą vandenį. PARDUODAMAS visas arba pusė — priimamas PUSININKAS su labai mažu įmokėjimu. Kreiptis į JUOZĄ KONDRATĄ, c. Paraná 1724. OLIVOS.

BERISSO LIETUVIŲ UŽEIGA
VALGYKLA - RESTORANAS
Sav. Br. Baltušis ir Alf. Žumbakis
c. Nueva York 4708, Berisso.

* OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

V. RAMANAUSKAS
RADIO TECHNIKAS
mokslus baigęs JAV-bėse. Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.
POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64 - 4154

MAX GRIGA
RADIO TECHNIKAS
Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą. c. Japón 1687, Cerro, Montevideo.

LAIKRODŽIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBES
taisau ir parduodu naujus.
NIKODEMAS LEIPUS
Cangallo 192, Temperley.
T. E. 243-4702

* **MOTERŲ GROŽIO SALONAS IR KIRPYKLA „HENRY“**. Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem, 818, Banfield.

* „PENSION LITUANA“, sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas diena tik \$ 19. —

* **CONDOR HOTEL**, Villa Rumipal, frente al Bañeario del Embalse del Río III (Sierras de Córdoba) Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas diena tik \$ 19.

* „LIETUVA“ Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Gijemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeiminkai.

* „ZEMAITIJA“, Islas del Ibcuy. Sav. J. ir A. Burokai.

„LAIKO“ SPAUSTUVĖ
pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvių pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.
Kreiptis:
Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T.E. 20-9027

ČIUŽINIŲ IR UZUOLAUDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ
Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.
Kainos prieinamos
Sav. Antanas Šalčiūnas
Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

PARSIDUODA NAMAS
iš keturių kambarių su visais patogumais prie lietuviškos vaikų kolonijos Kordobos kalnuose, prie pat Calamuchita ežero. Sąlygos labai prieinamos — truputį pinigais ir bankine paskola. Teirautis „Laiko“ administracijoje.

SVARBESNIEJI ADRESAI
Lietuvos Pasiuntinybės adresas: Rambla Rep. de Chile 1606 esq. Larrañaga, Montevideo, Rep. C. del Uruguay.

* Montevideo Liet. Kat. **RADIO PUSVALANDIS** yra kiekvieną sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

ELEKTRICISTAS
* PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNIKA
REMONTUOJAMA:
* ŠALDYTUVAI - HELADE ROS,
* RAŠOMOSIOS,
* SKAIČIUOJAMOSIOS MAŠINOS ir
* VENTILIATORIAI.
Mėnesinis mokestis
DARBAS GARANTUOJAMAS

B. A S A K A
Dirbtuvė-taller: Butas:
MEXICO 766 MEXICO 950
T. E. 38 - 2950

* **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ** Sav. Mikellonis ir Gelbuda: Cosquín 5565, Villa Lugano.

Imprenta de „L A I K A S“
Mendoza 2280 * Avellaneda

Buenos Aires Avellaneda

RADIO VALANDELES „LIETUVOS AIDAI“ 8 METŲ SUKAKTIS

Kasmet Radio Valandėlė „Lietuvos Aidai“ Argentinoje švenčia savo šventę su dideliu pasirengimu. Šiais metais tą šventę turėjo gegužės 28 d. Lietuvių Salėje, Avellanedoje, į kurią susirinko daugybė lietuvių iš įvairių vietų. Apie 80 lietuvių „Mindaugo“ Dr-jos iniciatyva atvyko net iš Berisso kolonijos.

Programoj: atidarymo žodį tarė „Lietuvos Aidių“ vedėjas Z. Juknevičius, kuris pasveikino visus svečius ir davė trumpą pranešimą apie dabartinę „Lietuvos Aidių“ radio valandėlės padėtį. Vedėjas pasiskundė svečiams dėl finansinių sunkumų, kuriuos reikia nugalėti, norint, kad radio valandėlė galėtų toliau būti ir kvietė visus remti „Lietuvos Aidius“. Po atidarymosios kalbos sekė linksma liaudies operetė „Kuprotas oželis“, kurią vaidino: A. Žekytė, A. Kazlauskaitė, A. Slančiauskas, K. Balsys ir J. Jankauskas. Režisavo St. Majauskas, o sufleriuo B. Virbickas. Operetės muzikinę dalį paruošė šv. Cecilijos choro dirigentas V. Rymavičius. P-lė A. Žekytė ir p. A. Slančiauskas, kurie turėjo pagrindines roles, gražiais solistiniais balsais žavėjo publiką. Kaikurių artistų perdidelis saržavimas buvo gerai jaučiamas žiūrovuose, tačiau, bendrai, įspūdis buvo geras; daug įdėta gražių pastangų ir darbo.

Radio Valandėlė „Lietuvos Aidių“ sveikino organizacijų atstovai, tarp kurių pažymėtini: „Mindaugo“ Dr-ja su gražia finansine parama, Temperley „Aušros“ choras, „Nemuno“ Dr-ja iš Berisso, p. K. Čibiras iš Urugvajaus ir eilė kitų organizacijų. Beto programoje dalyvavo ir šv. Cecilijos oktetas, kuriam vadovavo muz. V. Rymavičius. Padainavus keletą lietuviškų dainų sekė šokiai.

Radio Valandėlės reikšmė yra labai didelė. Ne vieną kartą teko kalbėtis su svetimtaučiais, kurie prisipažino, jog klausio lietuviškos radio programos dėl gražių lietuviškų dainų. Mums, lietuviams, radio valandėlė yra tuo brangi, kad per tą trumpą laiką mes išreiškiam savo folkloriką, gražius tautinius jausmus ir tuo garsiname savo vardą kitataučiuose. Šis kilnus radio valandėlei pasiaukojusiu žmonių darbas turėtų būti tinkamai įvertintas visų mūsų tautiečių ir paremtas ne tik moraliskai, bet taip pat ir materialiskai — finansine parama.

BIRUTIEČIŲ CHORAS ŽAVEJO PUBLIKĄ...

Š m. birželio 4 d. Lietuvių Salėje įvyko „Birutės“ Dr-jos mergaičių vakaras. Pirmoji vakaro dalis buvo su vaišėmis-vermutu. Salė buvo pilna žmonių. Vaišės pradėtos jaunimo himnu „Nauji laikai mums spindė, žiba“, kurį išpildė p. V. Rymavičiaus paruoštas „Birutės“ mergaičių choras, pritariant piano p-lei E. Čikšaitėi. Įžanginį žodį pasakė jaunųjų birutiečių pirmininkė M. Sturevičiūtė, pasipuošusi gražiais tautiniais

drabužiais. Meninėje dalyje dalyvavo lietuvių kvartetė „Aitvarai“, dainuojant V. Cibavičiui, V. ir A. Rastauskams ir A. Slančiauskui, geras vokiečių orkestras „Lyr“ ir „Birutės“ mergaičių choras.

„Birutės“ jaunųjų sambūris suvaidino gražų iš spaudos draudimo laikų vaizdelį „Kas skaito, rašo — duonos neprašo“, dalyvaujant J. Jankauskui, O. Savickaitėi, Simučiai, L. Gliosaitei, A. Deveikytei, V. Balnytei, D. Babronytei, T. Jasinevičiui, S. Poviloniui, R. Balniui, R. ir J. Deveikiams. Veikalėliui režisavo didelis jaunimo mylėtojas p. K. Runimas, sufleriuo Alicija Miliauskaitė. Tėvai buvo sužavėti savųjų puikiu veikalo išpildymu, publika gausiais plojimais palaidėjo jaunųjų pastangas.

Per šį vakarą pirmą kartą scenoje pasirodė jauna pianistė p-lė Eidukonytė. Eidukonytė yra baigusi piano studiją ir neapvyklė klausytojų geru išpildymu. Taip pat pirmą kartą išėjo į sceną, padainuodamos dueto, Virginija Bagdonaitė ir Marytė A. Čikštaitė. Meninė dalį užbaigė „Birutės“ Jaunųjų Sambūris su tautiniais šokiais, kuriuos paruošė p. A. Mikeliūnienė, o akordeonu grojo R. Runimas. Birutiečių akordeonistas R. Runimas dar beto pagrojo akordeonu solo, kurį jaunimas myli kaip linksma, pasišventusį, jį linksmintį, jaunuoli. Vaišės užbaigė kalba „Birutės“ Draugijos dvasios vadas kun. A. Kleiva, MIC, išreiškdamas visiems svečiams nuoširdžią padėką ir kviesdamas jaunimą jungtis į birutiečių eiles.

Per šį vakarą išėjo į viešumą naujos meninės jėgos: „Birutės“ mergaičių choras, kuris sužavėjo publiką švelnumu. Linkėtina, kad šis choras išaugtų į didelį jaunimo chorą, kuris žavėtų Argentinos lietuvių gražiomis lietuviškomis dainomis.

D.

Paminėta Steigiamojo Lietuvos Seimo 35 metų sukaktis

Š m. birželio 5 d. Lietuvių Sveitainėje, Brasil 835, Avellaneda, buvo paminėta Steigiamojo Lietuvos Seimo 35 metų sukaktis. Minėjimą suruošė A.L.B. Avellanedos Apylinkė. Labai turiningą paskajta skaitė prof. D. Grudis gausiam klausytojų skaičiui. Meninėje programoje dalyvavo p-lės: D. Ginterytė, V. Bagdonaitė, E. ir M. Čikštaitės. Mūsų lietuviškoji visuomenė turėtų daugiau domėtis panašiomis sukaktimis ir įsiskoti progų pagilinti savo intelektualinį gyvenimą.

SUSIVENIJIMIECIAI TURĖJO VERMUTĄ

Š m. birželio 11 d. 21 val. Susivienijimo Lietuvių Argentinoje 7-tasis Skyrius Dr-jos patalpose, Lanus Oeste, ruošė vermutą su įdomia programa. Programoje dalyvavo solistas A. Slančiauskas, pianistai ir lietuvių kvartetė „Aitvarai“.

* Petras Baronas jau keletą savaitių vieši Bs. Aires. Atvyko į Argentiną iš Kanados tarnybinių reikalais.

TĖVŲ DIENA

bus iškilmingai paminėta š. m. birželio 26 d. 19 val. (7 v. pp.)

Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda.

MINĖJIMĄ

ruošia Argentinos Lietuvių Jaunimo Dr-ja.

PROGRAMOJE:

PASKAITA,

VAIDINIMAS,

DAINOS.

Po meninės programos

ŠOKIAI prie geriausios muzikos.

Bilietai su mokesčiais: Moterim \$ 3,50. Vyrams \$ 5,70.

SEKMADIENI, birželio 26 d. 10.30 val. iškilmingos Šv.

Mišios už gyvus ir mirusius tėvus Aušros

Vartų lietuvių bažnyčioje.

NAUJI „LAIKO“ RĖMĖJAI

Savo aukomis „Laiką“ parėmė.

- \$ 100. — M. Rudzikas.
- \$ 70. — P. Bilevičius.
- \$ 50. — K. Pupalis.
- \$ 40. — J. Kraujalis.
- \$ 15. — V. Ilgakojis.
- \$ 10. — Daratėnienė.
- \$ 10. — P. Masalckis.
- \$ 10. — V. Suokaitė.
- \$ 5. — J. Mažeika.
- \$ 5. — P. Totilis.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja „Laiko“ administracija.

VARGONAMS AUKOJO

- \$ 100. — I. Dailydė.
- \$ 100. — P. Masalckis.
- \$ 30. — P. Rudėnas.
- \$ 20. — Juozas Zaleckas.

Visiems nuoširdžiai dėkoja

Aušros Vartų par. Klebonas.

AUKOS RADIO VALANDELEI

Radio Valandėlei aukojo:

- \$ 1230. — Berisso Lietuvių Kolonija.
- \$ 100. — Temperley „Aušros“ Choras.
- \$ 100. — Pranas Ramanauskas.
- \$ 50. — Antanas Balsis.
- \$ 50. — Jonas Budinas.
- \$ 50. — T. Stasiulionienė.
- \$ 50. — Kaz. Čibiras iš Urugvajaus.
- \$ 30. — Juozas Bendorinas.
- \$ 10. — Simonas Eidietis.

Visiems nuoširdus ačiū!

Radio Valandėlės Vadovybė.

„Birutės“ Jaunųjų Sambūris su rež. K. Runimu, suvaidinę birželio 4 d. duonos neprašo — „Kas skaito, rašo —“

Mielos Sesės ir brangūs Broliai Lietuviai!

Jums visiems už tokį gausų atsilankymą į „Lietuvos Aidių“ 8 metų sukakties minėjimą norime išreikšti didelį dėkingumą.

Ypatingai dėkojame Berisso Liet. Kat. Sav. ir Kultūros Dr-jai „Mindaugui“, Dr-jos pirmininkui už sveikinimus ir gėles, Berisso lietuvių kolonijai už duosnią auką, panelėms: Irenai Mažikaitei ir Angelei Petraitytei už aukų rinkimą, Temperley „Aušros“ chorui už sveikinimą ir 100 pežų, p. Kazimierui Čibirui, Lietuvos Pasiuntinybės spaudos atache už sveikinimą ir \$ 50 aukų, Susivienijimui Lietuvių Argentinoje už sveikinimą, Berisso Sav. ir Kultūros Dr-jai „Nemunas“ už sveikinimą, „Vyčių“ Jaunimo Dr-jai už sveikinimą. Beto padėka priklauso p. p. Julijui ir Veronikai Jakubkams, Barnabui ir Uržulei Blumbergams, Robertui Blumbergui, Balsiui, Gokui, Mikalauskui už prisidėjimą prie tvarkos, už vaišių parengimą p. p. Savickienei, Mačiulienėi, Blumbergiennei ir Rastauskienei; artistams: A. Žekytei, A. Kazlauskaitėi, A. Slančiauskui, K. Balsiui ir J. Jankauskui; režisoriui St. Majauskui, suflerui B. Virbickui ir muzikalinės dalies vedėjui p. Vaclovui Rymavičiui. Visiems nuoširdus ačiū!

„Lietuvos Aidių“ Vadovybė.

VYČIŲ VAISĖS

Sekmadienį, gegužės 22 d. vakare Aušros Vartų Lietuvių Sveitainėje vyčiai turėjo gražias vaišes, kuriose dalyvavo klubo nariai ir vyčiams prijauciantieji svečiai. Kalbėjo vyčių valdybos nariai, vyčių klubo dvasios vadas kun. J. Margis, MIC ir „Laiko“ redaktorius kun. A. Kleiva.

Vyčių organizacija, kuriai priklauso su mažomis išimtimis Argentinoje gimęs jaunimas, turi gražius užsimojimus, daug rodo gražios iniciatyvos ir reikia tikėtis, kad jį neatsilikis nuo kitų lietuviškų organizacijų, nešdama atgimimo dvasią mūsų kolonijoje.

LAIKAS

Sr. Mikeliūnas

„EL TIEMPO“ Semanario Lituano

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 485984

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Antanas Kleiva. Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 30.—, pusm. \$ 17.—, vienas nr. \$150. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

VIII METAI Nr. 142

18 DE JUNIO

* Marija ir Petras Šantarai gegužės 31 d. atšventė 25 metų moterystės sukaktį. Ta proga Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje buvo atleiktos šv. Mišios, po kurių suteiktas specialus palaiminimas. Ponus Šantarus sveikino daug draugų ir pažįstamų, tarp kurių ir „Birutės“ Dr-jos valdyba, nes p. Marija Šantarienė yra „Birutės“ Dr-jos pirmininkė. Linkime Sukaktuviniams sulaukti auksinio jubilėjaus — ilgo ir laimingo gyvenimo.

* Bronės ir Jono Balnių duklė Virginija gegužės 29 d. atšventė gimtadienį. Ta proga jos tėveliai suruošė puikias vaišes, kuriose dalyvavo p. p. Balnių draugai ir pažįstami. Vaišių metu skambėjo patrijotinės dainos. Pona! Balniai, nors netaip seniai kaip atvyko į Argentiną, bet jau spėjo įsigyti nuosavus

* Petronė Endriukytė-Remeikienė gavo liūdną žinią. Lietuvoje mirė jos motina Marija Endriukienė, apie kurios mirtį pranešta labai vėliai.

* Petras Rudėnas pasistatė erdvę patalpą ir atidarė automobilių taisyymo dirbtuvėlę.

* Kotryna Pačesienė buvo smarkiai susirgusi. Sveikata pagerėjo tik po dviejų savaičių, gydantis gydytojų priežiūroje.

* Leonas Kančiauskas, fotografas, su visa šeima persikėlė į naują butą — c. La Rioja 2239, Avellaneda.

Aukos Muziejui

L.T. Muziejui aukojo šie asmenys:

- \$ 200. — Antanas Barzdžius.
- \$ 100. — Ona K. Devenis.

Vincenta Gražulevičienė-gintarinė kryželį; Vyt. Gražulevičius-medalį su Vilniaus herbu; Ona Oksalovaitė; Jiėva Grubliauskienė-rankšluostį; Spirka-kėdę; Elena Kazlauskienė-juosta iš 1855 m.; Ona Černeckienė-rankšluostį; X. pusę lovatiesės.

Visiems aukotojams maloniai dėkoja.

A. Mikeliūnienė

L.T. Muziejiaus Vedėja

* Emilijos ir Domininko Žakų namuose birželio 5 d. c. Rauch 1659, Moron, įvyko dukters Jonės 15 metų sukaktuvės ir gražus ketvirtio namo (chalet) įkurtuvės. Vaišės įvyko naujose namuose, dalyvaujant virš šimto svečių. Svečiai buvo nuveikti malonių savininkų vaišingumu, o sukaktuvinėms gavo daug vertingų dovanų. Šventei pritaikintą kalbą pasakė p. Vincas Grigaitis.

D.

PADEKA

P. Palionijus ir Lesniasų šeimos už suruoštas gražias vaišes mano gimtadienio ir persikėlimo į naują vietą proga, dainininkams ir dainininkėms už gražias dainas, visiems už dovanas bei svečiams už atsilankymą nuoširdžiai dėkoju.

Jonas Gasūnas.

* Lydija Galinaitytė - Greitarienė birželio 7 d. išvyko į Šiaurės Ameriką aplankyti savo giminių. Ten Greitarienė mano išbūti apie 6 mėnesius.

* J. Gimbutis perkeltas „Alvarez“ ligoninėje į 7-tą salę, 20-tą lovą.

* Feliksas Razumas gegužės 30 d. turėjo gerklės operaciją. Po operacijos sveikata pagerėjo.

* Eugenija ir Antanas Zvirbliai balandžio 28 d. susilaukė dukters, kuriai duotas Normos Genovaitės vardas.

PAJIESKOMA:

Konstancija Varnagirytė-Kancevičienė, gyv. Worcester, Mass., J. A. Valstybėse, pajiesko savo giminių Valstybėje Amerikoje. Pranešti Tėvams Marijonams- Avda. N. S. del Rosario 1850, Rosario.

* Betlejemitas misionierius Tėvas Joakimas Kaufmann, 1953 priverstas apleisti /po 23 metų, Mandžiūriją, sveicary plietis/ pasakoja, kad unitų vyskupas Tėvas Andrius Cikoto, marijonas, 1948 m. gruodžio 23 d. su 4 kunigais marijonais buvo „pagrobtas banditų“. Iš tikrųjų gi buvo suimtas komunistų ir uždarytas kalėjime. Po metų žinios apie jį nutrūko, galop sužinota, kad 1952 m. vasario 12 d. mirė lageryje Sibire. Liko kaip atmintis jo breviorius. (žiūr. „Gazeta Niedzielną“, Londonas, 6. III. 1955, Nr. 10 /304, psl. 3)

* Elena Totilaitė ir Antanas Strelčiūnai, gyv. Jean Jaures 814, 4 de Junio, birželio 11 d. susilaukė dukters, kuriai duotas Kristinos Mabel vardas.

* Leonas Gražulevičius turėjo gerklės operaciją po kurios džliaugiasi gerėjančia sveikata.